

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ТА ФІЛОЛОГІЇ
ФОРМА НАВЧАННЯ: ОЧНА
Кафедра української мови і літератури

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

**РОБОТА З ІНТЕРНЕТ-САЙТАМИ ТА СЕРВІСАМИ НА УРОКАХ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У 10-11 КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Виконала: магістрантка 2 курсу
спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова та
література)

Анна ПОЧИНОК

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

Науковий
керівник:

**к.філол.н., доцент
Валентина КРИЩУК**

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

Рецензент:

**к.філол.н.
Наталія ГРИГОРУК**

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

Хмельницький – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. РОЛЬ ІНТЕРНЕТ-САЙТІВ ТА СЕРВІСІВ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	7
1.1 Загальний огляд сучасних підходів до використання інтернет ресурсів у навчанні.....	7
1.2 Тенденції та переваги використання інтернет-сайтів на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти.....	13
1.3 Особливості використання інтернет-ресурсів на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти	18
РОЗДІЛ 2. ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В 10-11 КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	23
2.1 Практичні приклади використання інтернет-ресурсів на уроках української мови.....	23
2.2 Оцінка ставлення учнів до інтернет-сервісів та їх вплив на мотивацію до вивчення української мови.....	45
2.3 Недоліки та можливі труднощі впровадження інтернет-сервісів у навчальний процес.....	48
ВИСНОВКИ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58

ВСТУП

Освіта завжди відігравала важливу роль у розвитку суспільства, надаючи людям знання, навички та здатність до критичного мислення. Із розвитком цифрових технологій традиційні підходи до навчання почали змінюватися, відкриваючи нові можливості для учнів, студентів та викладачів у всьому світі. Інтернет-сайти та онлайн-сервіси сьогодні стали ключовим елементом сучасного освітнього процесу, що значно розширює горизонти навчання, дозволяючи людям отримувати знання незалежно від їхнього місцезнаходження, соціального статусу чи віку.

Ще кілька десятиліть тому доступ до якісної освіти вимагав фізичної присутності в освітніх закладах, великих витрат часу та ресурсів. Проте з поширенням інтернету і зростанням кількості спеціалізованих сайтів і сервісів, навчання стало гнучкішим і доступнішим для всіх. Сьогодні будь-яка людина може за лічені хвилини знайти необхідну інформацію, пройти онлайн-курси на базі світових університетів, брати участь у вебінарах та майстер-класах, або ж спілкуватися з іншими учнями та викладачами з будь-якої точки земної кулі.

Інтернет-сервіси стають важливим інструментом для вчителів, даючи можливість розробляти цікавіші та інтерактивніші заняття, здійснювати оцінювання знань у зручній формі та підтримувати зв'язок із учнями навіть поза стінами класу чи аудиторії. Замість традиційних лекцій та підручників вони можуть використовувати мультимедійні матеріали, відеоуроки, інтерактивні завдання та багато інших інноваційних інструментів.

Ця магістерська робота присвячена вивченню інтернет-сайтів та сервісів на уроках української мови у 10-11 класах закладів загальної середньої освіти, адже ця тема є надзвичайно актуальною та цікавою, тому що об'єднує кілька важливих аспектів сучасної освіти: інтеграцію технологій, розвиток мовної культури та підвищення якості викладання та вивчення української мови.

Актуальність теми полягає в дослідженні ефективності використання інтернет-сервісів та програм на уроках української мови в 10-11 класах. Це може допомогти вчителям української мови модернізувати освітній процес, інтегрувати сучасні цифрові технології в процес навчання та зробити більш обґрунтований вибір при плануванні уроків і використанні різних методів, аби підвищити інтерес учнів до вивчення української мови.

Об'єкт дослідження: інтерактивне навчання на уроках української мови.

Предметом дослідження є методика реалізації використання інтернет-сайтів та сервісів на уроках української мови у 10-11 класах.

Мета роботи полягає у дослідженні та обґрунтуванні ефективності використання інтернет-сайтів та онлайн-сервісів для підвищення якості навчання української мови у 10-11 класах.

Для досягнення цієї мети передбачається виконання таких **завдань**:

1. Дослідити теоретичні аспекти інтерактивного навчання і з'ясувати, які онлайн-сервіси та інтернет-сайти підходять для вивчення української мови в 10-11 класах.

2. Проаналізувати вплив роботи з інтернет-ресурсами на навчальні результати учнів та їхнє ставлення до вивчення української мови.

3. Висвітлити використання онлайн-сервісів та інтернет-сайтів на різних етапах уроку української мови.

4. Визначити переваги та можливі труднощі інтеграції інтернет-ресурсів у навчання української мови на основі опитування вчителів та учнів.

Зважаючи на те, що сучасні учні мають різні стилі навчання, важливо мати на увазі, що використання інтрнет-ресурсів можуть відповідати різним потребам учнів, залежно від їхніх індивідуальних характеристик, інтересів та стилів навчання.

Проте, окрім численних переваг, цифровізація освіти породжує й певні виклики. З одного боку, існує проблема доступності – не кожен має стабільний інтернет і технічні засоби для повноцінного використання онлайн-ресурсів. З іншого боку, надмірна кількість інформації та матеріалів може спричинити труднощі в самостійному навчанні, вимагаючи від учнів високої самодисципліни та навичок критичного мислення. Залежність від онлайн-навчання також ставить питання про ефективність навчання без безпосереднього спілкування з викладачем, яке часто є важливим елементом освітнього процесу.

Роль інтернет-сайтів та сервісів у сучасному освітньому процесі є надзвичайно важливою та багатогранною. Вони допомагають розвивати критичне мислення, роблять навчання більш доступним та адаптивним і створюють нові можливості для співпраці та обміну знаннями.

Інтернет-сайти та сервіси стали невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу. Вони відкрили нові можливості для навчання та розвитку, як для учнів, так і для вчителів. Проте, для ефективного використання цих ресурсів необхідно враховувати як їх переваги, так і можливі виклики, що виникають під час їх застосування. При правильному підході інтернет-технології можуть суттєво підвищити якість освіти та підготувати молодь до життя в інформаційному суспільстві.

Отже, дана магістерська робота має на меті дослідити ефективність використання сайтів та онлайн-ресурсів на уроках української мови для кращої організації навчального процесу, створення інтерактивних завдань, індивідуалізації навчання та надати практичні поради та рекомендації вчителям щодо використання таких сервісів для досягнення найкращих результатів у навчанні.

Застосування інтернет-сервісів для навчання є важливим та актуальним напрямом сучасної освіти, оскільки ці методи сприяють підвищенню мотивації

учнів до навчання, розвитку їх творчих та критичних мисленнєвих здібностей, а також допомагають ефективно засвоювати новий матеріал. Крім того, використання інтернет-ресурсів на уроках української мови є особливо важливим під час вивчення будь-якої теми, оскільки відбувається формування навичок роботи з будь-якою інформацією та з'являється можливість самостійного навчання та підготовки до НМТ. Таким чином, практичне значення цієї магістерської роботи полягає у тому, що вона допоможе вчителям покращити свої навички педагогічної діяльності та підвищити якість навчання учнів на уроках української мови.

Апробація результатів дослідження. Проміжні результати нашого кваліфікаційного дослідження обговорювалися під час участі у Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Студентська молодь у науці», яка відбулася 13 травня 2024 року у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії.

Структура роботи зумовлена метою та завданнями дослідження. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (58 позицій). Загальний обсяг роботи становить 63 сторінки, основного тексту – 57 сторінок.

РОЗДІЛ 1

РОЛЬ ІНТЕРНЕТ-САЙТІВ ТА СЕРВІСІВ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

1.1 Загальний огляд сучасних підходів до використання інтернет ресурсів у навчанні

Сучасний розвиток інформаційних технологій значно змінив методи та підходи до організації навчального процесу в закладах освіти. Інтернет-ресурси відкрили нові можливості для навчання, перетворивши традиційний освітній процес на інтерактивний і динамічний. У наш час учні мають доступ до великої кількості інформаційних платформ, онлайн-курсів, відеоуроків та інтерактивних завдань, що дозволяє ефективніше здобувати знання та розвивати навички. Сучасні підходи до використання інтернет-ресурсів у навчанні передбачають інтеграцію різноманітних онлайн-інструментів, які підвищують мотивацію учнів, покращують якість навчання та сприяють самостійному здобуттю знань.

Традиційний підхід до навчання, що базується на пасивному сприйнятті матеріалу учнями, поступово втрачає актуальність, адже сучасні цифрові інструменти відкривають можливості для інтерактивного та активного залучення учнів у процес здобуття знань. У традиційній системі навчання учні здебільшого сприймають інформацію пасивно: слухають пояснення вчителя, читають підручники та конспектують. Однак такий підхід не завжди забезпечує достатню мотивацію і не сприяє розвитку навичок критичного мислення та самостійного навчання, які є необхідними у сучасному світі. Тому з появою цифрових технологій в освітньому процесі ситуація значно змінилася, адже інтернет-ресурси та інтерактивні платформи надають учням можливість активно залучатися до навчального процесу. Наприклад, Kahoot!, Quizlet та Google Classroom пропонують різноманітні інструменти для створення тестових завдань,

опитувань, ігрових елементів, що роблять процес навчання більш захопливим і ефективним. Ці платформи дозволяють вчителям легко адаптувати навчальні завдання до рівня підготовки та інтересів учнів, створюючи завдання, що стимулюють мотивацію до вивчення та цікавість до предмета.

Індивідуальний підхід до кожного учня - одна з ключових ознак сучасного підходу до використання інтернет-сервісів в навчанні. У Google Classroom, наприклад, вчитель може надавати учням індивідуальні завдання, слідкувати за їхнім прогресом, надавати коментарі до виконаних завдань, що дозволяє наставнику точніше оцінити сильні та слабкі сторони кожного учня і адаптувати матеріал відповідно до їхніх потреб. Завдяки такому підходу вдається досягти більш ефективного засвоєння матеріалу, адже кожен учень отримує необхідну підтримку та індивідуальний зворотний зв'язок [24, 27].

«Зважаючи на те, що традиційні завдання освіти мають змогу розширюватись завдяки спрямуванню на підвищення якості навчання, то застосування інтернет-ресурсів у навчанні української мови є одним із шляхів вирішення сучасних дидактичних завдань. Робота з інтернет-сервісами сприяє інтеграції навчальної і дослідницької діяльності. Цим передбачається використання активних методів навчання, підсилення творчої та інтелектуальної складових» [9].

Специфіка застосування інтернет-ресурсів у процесі навчання полягає у двосторонньому характері навчального процесу – як в класі під керівництвом вчителя, так і самостійній діяльності учнів. Тобто застосування онлайн-ресурсів буде досить вдалим, так як їх можна використовувати на різних етапах уроку: при повторенні та закріпленні вивченого матеріалу, при перевірці знань, чи навіть при вивченні нового матеріалу; так і самостійно учні можуть користуватись онлайн-ресурсами, до прикладу, з тестовими завданнями, де вони можуть

перевірити свій рівень знань, закріпити вивчений матеріал, вдосконалити навички спілкування тощо [8].

«Мультимедіа - це комплекс апаратних і програмних засобів, що дозволяє людині спілкуватися з комп'ютером, використовуючи найрізноманітніші, природні для себе середовища: звук, відео, графіку, тексти, анімацію та ін.» [4, 23]. Тому сучасним підходом є використання мультимедійних ресурсів на уроках — це відео, анімації, подкасти та графічні матеріали, які стали важливою частиною навчального процесу. Вони дозволяють зробити складні теми більш доступними, розширюючи можливості візуалізації та наочної демонстрації [18]. Наприклад, платформа YouTube надає можливість перегляду освітніх відео, де викладачі з усього світу пояснюють складні концепції, надають приклади та показують реальні застосування теоретичних знань. Відеоматеріали також можуть доповнювати традиційні уроки, додаючи наочність до абстрактних тем. Також, онлайн-платформа Canva дозволить створювати сучасні презентації для пояснення невідомої інформації, графічні матеріали для вивчення певних тем, які потребують цього [12].

Використовувати ресурси для перевірки знань та оцінювання є також одним з інноваційних підходів, щоб осучаснити навчання [10, 17]. Такі інтернет сервіси, як НаУрок, ВсеОсвіта, Kahoot та ін., можуть легко та доступно надати для створення шаблони тестових завдань, опитувань чи навіть створення різноманітних вікторин та ігрових завдань. Їхня особливість в тому, що учні можуть самостійно по QR-кодах відсканувати та виконувати завдання.

Під час дистанційного навчання лише покращить освітній процес застосування інтернет-ресурсів, адже вони надають вчителям та учням інструменти для проведення інтерактивного навчання, для проведення дистанційних уроків та для моніторингу навчальних досягнень [36, 38]. Наприклад, такі платформи, як Moodle, GoogleClassroom, EdEra, Prometheus,

LearningApps.org. та ще безліч інноваційних ресурсів стануть в нагоді для підвищення ефективності якості навчання [21, 37].

Віднедавна, інтернет-ресурси стали основою для дистанційного навчання, відкривши перед сучасною освітою нові можливості. У період, коли традиційні форми навчання були недоступними, наприклад, під час пандемії COVID-19, інтернет-сервіси забезпечили умови для продовження освітнього процесу та зробили можливим навчання на відстані. Дистанційні, а також спеціалізовані освітні платформи, дозволили учням та вчителям взаємодіяти без фізичної присутності, створюючи віртуальні класи, які стали повноцінною заміною реальним урокам.

«Однією з головних інновацій освіти є впровадження нових педагогічних та інформаційних технологій навчання, що передбачає широке застосування комп'ютерних технологій, Інтернету, прикладних програм, мультимедійних засобів, електронних підручників, які суттєво впливають на зміст і методику викладання у навчальних закладах. Застосування цих потужних електронних ресурсів — носіїв інформації дозволяє значною мірою інтенсифікувати й творчо урізноманітнити процес навчання» [5, 42].

Ми цілком походжуємось з цією тезою, яку виокремив автор, адже він дотримується тієї точки зору, що сучасний світ без доступу до будь-яких інтернет-платформ стає дедалі неможливий.

«Дидактичний процес складають спеціальні мультимедійні комп'ютерні навчальні програми, довідково-інформаційні посібники, тренажери, комп'ютерні підручники, Інтернет, електронна пошта. Маючи в своєму розпорядженні комп'ютер, можна інтенсифікувати процес навчання, зробити його більш наочним і динамічним, формувати вміння працювати з інформацією, готувати особистість «інформаційного суспільства», формувати дослідницькі вміння, розвивати комунікативні здібності. Це забезпечує швидке та якісне опанування

навчального матеріалу, розвиває пізнавальні здібності студентів, сприяє активізації їх пізнавальної діяльності. Слід зазначити, що інформаційні ресурси мережі Інтернет та комп'ютерні програми, електронні підручники, мультимедійні засоби навчання суттєво впливають на зміст і методику викладання предмету» [42, 43]. Авторка відображає важливі аспекти сучасного навчального процесу та роль цифрових технологій в ньому. Адже, дійсно, включення мультимедійних навчальних програм, електронних підручників, інформаційних ресурсів Інтернету та інших цифрових засобів у навчання може значно збільшити ефективність засвоєння матеріалу [13].

По-перше, цифрові інструменти дозволяють зробити навчання швидшим і ефективнішим, особливо завдяки можливості доступу до великої кількості матеріалів і зручних мультимедійних форматів, які підсилюють розуміння.

По-друге, онлайн-платформи та інтерактивні підручники можуть представляти матеріал у візуальній, аудіовізуальній та ігровій формах, що сприяє глибшому та більш усвідомленому сприйняттю інформації.

Слід зазначити, що цифрові інструменти дозволяють вчителям адаптувати підходи до викладання, застосовуючи нові методи, такі як змішане навчання, індивідуалізовані завдання та інтерактивні уроки, а це відповідає потребам формування особистостей, які будуть готові до викликів інформаційного суспільства.

Різноманітні онлайн-сервіси дали можливість учням отримувати знання в зручний для них час, незалежно від їхнього місця перебування, що особливо важливо для забезпечення рівних умов доступу до освіти. Завдяки цифровим платформам учні змогли не лише відвідувати уроки та отримувати завдання, але й брати участь у класних дискусіях, обговорювати теми в реальному часі, запитувати поради у вчителів та отримувати зворотний зв'язок за допомогою чату або відеозв'язку. Це не лише відтворює атмосферу класу, але й сприяє

формуванню в учнів відчуття підтримки та залученості, навіть коли вони перебувають фізично далеко один від одного. Цей досвід показав, що інтернет-ресурси можуть забезпечити безперервність навчального процесу навіть у кризових умовах [49].

Крім того, інтернет-ресурси дозволили забезпечити можливість виконання завдань онлайн, а також їхньої автоматичної перевірки та оцінювання, що значно полегшило роботу вчителів та надало учням більше самостійності. Такі платформи надають учням можливість самостійно працювати над тестовими завданнями, повторювати матеріал, перевіряти себе та відстежувати свій прогрес у навчанні. Це сприяє розвитку відповідальності за навчальний процес і вмінню працювати самостійно [52].

Досвід дистанційного навчання також продемонстрував гнучкість інтернет-ресурсів, здатність до адаптації та безперервності навчання навіть у кризових умовах. Використання таких ресурсів стало важливим елементом у підготовці системи освіти до майбутніх викликів, коли навчальний процес може бути знову призупинений через несподівані події [35]. Дистанційні платформи не лише допомагають підтримувати зв'язок між учнями та вчителями, але й створюють додаткові можливості для розвитку нових методик навчання, що покращують загальну якість освіти.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням росії в Україну, онлайн-ресурси стали критично важливими для підтримки навчального процесу, забезпечуючи стабільність освіти, зменшуючи освітні втрати та створюючи умови навчання навіть в складних умовах. Військові дії, небезпека для життя та численні евакуації призвели до того, що значна частина учнів в Україні змушена навчатися дистанційно, перебуваючи далеко від своїх рідних міст та шкіл. Саме це значно ускладнило можливість доступу до навчальних матеріалів, особливо до шкільної бібліотеки та навчальних підручників. Онлайн платформи, до прикладу

Classroom і Moodle, дозволяють вчителям завантажувати і зберігати навчальні матеріали, презентації, посібники та завдання у відкритому доступі. Учні можуть працювати з матеріалом у будь-який зручний для них час, навіть якщо немає можливості вийти на зв'язок з класом через відключення електрики або інші обставини. Ці платформи дають можливість вчителям завантажувати завдання для самостійного опрацювання, що важливо для старшокласників, які готуються до випускних іспитів і НМТ. Тому в цьому випадку інтернет-сервіси та онлайн-сайти стали опорою для учнів та вчителів, допомагаючи забезпечити безперервність навчання й підтримку психологічної стабільності.

1.2 Тенденції та переваги використання інтернет-сайтів на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти

З розвитком цифрових технологій у сучасний навчальний процес усе активніше інтегруються інтернет-ресурси, які стали важливим доповненням і навіть альтернативою традиційним методам навчання української мови в старших класах. Школярі сьогодні перебувають у постійному контакті з інформаційними технологіями, тому використання різноманітних освітніх платформ, інтерактивних завдань і віртуальних бібліотек природно вливається в їхній навчальний процес, відповідаючи їхнім потребам і стилю життя.

Цифрові платформи відкривають перед учнями доступ до численних матеріалів — від літературних творів, словників і граматичних довідників до інтерактивних завдань і мультимедійного контенту, такого як відео, аудіозаписи та віртуальні екскурсії. Ці ресурси забезпечують швидкий доступ до актуальної інформації та дозволяють вчителям урізноманітнити методи вивчення, роблячи уроки більш інтерактивними та цікавими. Замість традиційного підручника учні

можуть переглядати відеоаналіз літературних творів, брати участь у дискусіях на форумах або виконувати інтерактивні завдання, що дозволяє краще зрозуміти матеріал [19].

Крім того, інтернет-портали формують новий підхід до навчання, де учень стає активним учасником процесу, а не пасивним споживачем інформації. Залученість учнів підвищується завдяки можливості самостійного пошуку інформації та участі у творчих проєктах, у яких вони можуть реалізувати свої ідеї. Наприклад, учні можуть використовувати платформи, до прикладу Google Classroom, для роботи над груповими проєктами, обговорювати мовні питання або брати участь в інтерактивних уроках через відеоконференції за допомогою онлайн-дodatку ZOOM. Таким чином, цифрові інструменти не тільки підвищують якість засвоєння матеріалу, але й сприяють формуванню навичок самостійного навчання, відповідальності та навичок роботи у команді [56].

Більше того, використання інтернет-ресурсів дозволяє удосконалювати навички аналізу, критичного мислення та рефлексії. Наприклад, платформи для вивчення української мови, такі як СловОпис або Мова – ДНК нації, не лише забезпечують учнів теоретичними знаннями, але й дозволяють їм досліджувати культурні та історичні аспекти української мови, ознайомлюючись з етимологією слів, мовними нормами та новітніми тенденціями в мові. Це розширює світогляд учнів, допомагає глибше усвідомити культурний контекст, у якому функціонує українська мова, і вивчати її як живий та динамічний інструмент спілкування.

На нашу думку, інтерактивні інтернет-платформи також сприяють розвитку індивідуалізованого підходу до навчання. Вчитель може використовувати різні платформи, щоб створювати завдання, адаптовані до рівня кожного учня, що є надзвичайно важливим у старших класах. Це дозволяє вчителю приділити увагу сильним та слабким сторонам учнів і надавати їм персоналізовану підтримку. Для тих, хто швидко засвоює матеріал, можна

запропонувати додаткові творчі завдання або проєкти для розвитку; а для тих, хто потребує більше часу, можна призначити вправи для закріплення базових знань та розуміння основних тем.

Застосування інтерактивних платформ сприяє також розвитку критичного мислення та командної роботи. Багато цифрових ресурсів дозволяють організувати спільні проєкти, що залучають учнів до командної роботи, підвищують їхню відповідальність і навчають розподіляти завдання. Такий підхід формує навички, необхідні у сучасному світі, де важливо вміти працювати у команді, знаходити спільне рішення та приймати відповідальність за результати спільної діяльності.

Не менш важливим є те, що інтерактивні платформи також надають можливість зворотного зв'язку в режимі реального часу, що є важливим компонентом сучасного навчання. Наприклад, під час тестування або виконання вправ у Kahoot! учні можуть миттєво бачити свої результати, що допомагає їм оцінити власний рівень знань і одразу отримати рекомендації щодо подальшого вдосконалення. Такий підхід підвищує залученість учнів, оскільки вони отримують безпосередній результат своїх зусиль, а також можуть відстежувати свій прогрес. Це сприяє розвитку навичок самооцінки та самоконтролю, що є необхідними для успішного навчання та подальшого розвитку.

Крім того, платформи, такі як Quizlet, дозволяють учням не тільки перевіряти свої знання, але й формувати власні набори навчальних карток, які допомагають повторювати матеріал та зміцнювати знання з конкретних тем. Така форма навчання сприяє глибшому засвоєнню інформації, адже учні активно залучені у процес створення навчальних матеріалів, а не лише сприймають готову інформацію. Ігрові елементи та можливість налаштовувати навчальний матеріал під власні потреби розвивають у учнів мотивацію до навчання та сприяють формуванню глибокого інтересу до предмета.

«Важливою складовою ефективного використання електронних ресурсів для організації співпраці на уроці є вміння підбирати інструменти та створювати контент. Вчитель повинен вибрати програмне забезпечення, яке відповідає потребам навчального процесу [6, 54]. Доцільно було б додати те, що потрібно враховувати і побажання учнів, до прикладу, з якими із онлайн-платформ їм буде працювати зручніше, адже інтернет-ресурсів є безліч, а наше завдання, тобто завдання вчителів, полягає в тому, аби їх запропонувати так, щоб максимально задовольнити освітні потреби та водночас інтереси учнів. Адже важливо, щоб у сучасних умовах не лише надавати доступ до інформаційних ресурсів, а й створити середовище, де учні відчуватимуть себе комфортно і зацікавлено в навчанні.

Такий підхід сприяє формуванню у школярів навичок роботи з різними інструментами, допомагає розвивати вміння оцінювати їх ефективність для виконання певних завдань, а також дозволяє вибудувати гнучкий і адаптивний навчальний процес. Важливо, щоб учні усвідомили, що вибір інструменту — це не лише питання зручності, але й ефективності навчання. Тому завдання вчителя — направити учнів, навчити їх аналізувати ресурси, а також адаптувати використання цифрових інструментів до конкретних цілей уроку, зберігаючи баланс між цікавістю та результативністю.

Звернемо увагу на те що, також, однією з переваг є те, що використання інформаційних технологій – це потужний інструмент для вчителя української мови та літератури. Адже серед цілей уроку, разом із узагальненням вивченого, пріоритетним є формування етичної, комунікативної та інформаційної компетентностей учнів [9, 11].

По-перше, завдяки інтерактивним платформам, мультимедійним матеріалам та онлайн-ресурсам учитель може краще мотивувати учнів, зробити уроки цікавими та різноманітними, сприяючи формуванню інформаційної

компетентності. Учні мають можливість навчитися використовувати різноманітні джерела інформації, аналізувати їх, перевіряти достовірність даних, а також формувати свої висновки — важливі навички для сучасного інформаційного суспільства.

По-друге, інформаційні технології відіграють важливу роль у формуванні комунікативної компетентності учнів, адже дозволяють створювати умови для активної взаємодії, обміну думками та колективного вирішення завдань. Завдяки цифровим інструментам для групових проєктів, дискусій та спільних завдань учні мають можливість вчитися висловлювати свої думки, будувати аргументацію, критично сприймати ідеї інших та аргументовано відповідати на запитання. Слід зазначити, що робота в групах з використанням цифрових інструментів вчить учнів не лише формулювати свої думки, а й узгоджувати їх з думками інших. Наприклад, під час спільних проєктів учні можуть працювати над презентаціями, аналізувати або розв'язувати мовні завдання разом, коментуючи та коригуючи роботу одне одного. Це сприяє розвитку навичок колективної роботи, відповідальності за внесок кожного у спільний результат, а також гнучкості у спілкуванні та співпраці. Врешті решт, інформаційні технології розширюють можливості для комунікації навіть поза межами класу, дозволяючи учням спілкуватися з однокласниками або учителями.

Одночасно, завдяки різноманітним мультимедійним ресурсам, таким як відео, аудіозаписи, мовні віртуальні тури та культурні матеріали, інформаційні технології можуть бути ефективними у формуванні етичної компетентності. Наприклад, вони дозволяють обговорювати моральні питання, аналізувати поведінку людей у різних життєвих ситуаціях або культурні аспекти, пов'язані з українською мовою, формуючи в учнів чутливість до цінностей і моральних норм [15, 16].

На уроках української мови такі ресурси допомагають учням розуміти етичні та соціальні аспекти, пов'язані з мовою: наприклад, чому важливо уникати образливих висловів, як дотримуватися мовленнєвої етики в різних комунікативних ситуаціях або чому варто шанобливо ставитися до мовного різноманіття в Україні. Це дозволяє школярам глибше осмислити не лише функції мови, а й її роль у культурі, соціумі та повсякденному житті. [2, 3]

Отже, цифрові технології дозволяють урізноманітнити навчання, забезпечуючи комплексний розвиток ключових компетентностей учнів на уроках української мови, що робить їх потужним і універсальним інструментом у руках вчителя.

1.3 Особливості використання інтернет-ресурсів на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти

Використання інтернет-ресурсів на уроках української мови відкриває перед учнями нові можливості для вивчення рідної мови та розвитку навичок, необхідних у сучасному інформаційному суспільстві. Завдяки таким ресурсам, як інтерактивні платформи, відеоуроки, мовні тренажери та навчальні мобільні додатки, учні можуть не лише глибше освоювати теоретичні знання з української мови, а й активно залучатися до процесу, що робить навчання динамічнішим і більш захоплюючим. Інтернет-ресурси забезпечують багатовимірний підхід до вивчення мови, де учень може отримати доступ до найновіших методичних розробок, розвивати навички самостійного пошуку інформації та ефективної роботи з цифровими текстами.

Окрім того, цифрові технології сприяють адаптації навчального процесу під індивідуальні потреби кожного учня. Учитель може запропонувати

різноманітні завдання або індивідуальні проєкти, що враховують різницю в рівні знань, темпах засвоєння матеріалу та навчальних вподобаннях учнів. Наприклад, для учнів із високим рівнем підготовки можна рекомендувати дослідницькі завдання або вивчення додаткової літератури онлайн, тоді як для учнів, яким складно сприймати новий матеріал, — інтерактивні вправи чи візуальні ресурси для кращого засвоєння основних правил граматики чи орфографії.

Позитивно впливають інтернет-ресурси на мотивацію до навчання, адже інтеграція цифрових технологій у навчальний процес робить його більш цікавим та доступним для сучасних школярів. Завдяки різноманітним онлайн-вікторинам, мовним іграм, інтерактивним квестам, платформи перетворюють стандартний урок на захоплюючу пригоду. Такі методи дозволяють учням розвивати конкурентні здібності, вміння швидко приймати рішення та самостійно контролювати свій прогрес, що підвищує рівень їхньої залученості у навчання і позитивно впливає на засвоєння матеріалу.

Водночас ефективне використання інтернет-ресурсів потребує врахування специфічних особливостей навчання мови, а також методичних підходів, які найкраще підходять для цього предмета. Під час роботи на уроках української мови важливо не лише засвоювати лексико-граматичні норми, а й розвивати мовну культуру, аналітичне та критичне мислення [7]. Тому вчитель має обирати такі інструменти, які не лише допомагають закріпити знання, а й сприяють розвитку комунікативних навичок, дозволяють учням обмінюватися думками та оцінювати різні погляди [57]. Наприклад, завдяки дискусійним платформам або спільним завданням в Google Docs учні вчать аргументувати свої думки, узгоджувати позиції або формулювати логічні висновки.

Також слід враховувати, що інтернет-ресурси повинні бути не лише доступними, а й педагогічно виправданими: вони мають гармонійно поєднуватися з традиційними методами викладання, не відволікаючи учнів від

головного змісту уроку. Тому вчитель повинен ретельно планувати використання цифрових інструментів у своєму викладанні, дбаючи про те, щоб вони справді підвищували якість навчання, а не ставали лише додатковою інформаційною навантаженістю.

Онлайн-платформи пропонують широкий спектр форматів для подачі матеріалу, зокрема текстові матеріали, відео, аудіозаписи, інтерактивні вправи, тести та ігри. Така різноманітність дозволяє учням сприймати інформацію на різних рівнях, що підвищує ефективність навчання. Наприклад, відеоматеріали можуть допомогти проілюструвати складні граматичні правила, які набагато легше сприймаються у вигляді прикладів, а не через сухі пояснення. Аудіозаписи на українській мові, зокрема диктанти чи зразки усного мовлення, дозволяють розвивати слухові навички та вимову.

Завдяки доступу до онлайн-енциклопедій, відео-лекцій або платформ для читання художніх творів учні мають змогу отримати додаткову інформацію щодо теми, над якою працюють, що сприяє глибшому зануренню в матеріал.

Варто зазначити, що попри численні переваги, використання інтернет-ресурсів має свої виклики. Один із головних – це складність контролю над дисципліною під час роботи в інтернеті, оскільки учні можуть відволікатися на сторонні сайти. Також необхідно зважати на надійність джерел, оскільки не вся інформація в мережі є коректною чи відповідною для навчальних цілей.

Ще однією важливою проблемою є необхідність забезпечення доступу до інтернету та необхідного обладнання для всіх учнів [44]. Важливо, щоб учитель обирав ресурси, які будуть доступними для учнів навіть за умов обмеженого технічного забезпечення, щоб забезпечити рівні можливості для кожного учня.

Ефективне використання інтернет-ресурсів передбачає їхню інтеграцію з традиційними методами навчання української мови. Інтернет-ресурси не повинні замінювати стандартні підручники, практичні заняття або живе спілкування з

учителем, а мають бути допоміжними засобами, які доповнюють навчальний процес. Наприклад, після ознайомлення з граматичними правилами в підручнику учні можуть закріпити знання, виконуючи вправи на платформах, як-от LearningApps.

Поєднання онлайн-ресурсів із практичними завданнями, такими як написання творів чи виконання диктантів, забезпечує глибше засвоєння матеріалу та підтримує різні стилі навчання. Це дозволяє учням, які краще сприймають інформацію візуально чи аудіально, використовувати відповідні ресурси, тоді як інші можуть зосередитися на письмових завданнях.

Насамперед, інтернет-сервіси також надають учням можливість для творчої самореалізації. Завдяки доступу до інструментів для створення презентацій, відео або блогів учні можуть розвивати свої творчі навички у межах вивчення української мови. Наприклад, учні можуть створювати відеопрезентації на теми української мови, готуючи певні творчі домашні завдання, чи при підготовці до НМТ, що сприяє практичному використанню знань [32].

Такі завдання дозволяють поєднувати навчання з творчістю, а також роблять його більш особистісно орієнтованим. Учні мають змогу застосувати теоретичні знання з мови, працюючи над цікавими проектами, що зумовлює розвитку креативності, розширенню мовного кругозору і впевненості у власних силах [58].

Таким чином, використання інтернет-ресурсів на уроках української мови сприяє розвитку багатогранного підходу до навчання, де учні стають активними учасниками процесу, здатними до самостійного опанування матеріалу і критичного осмислення здобутих знань. Цифрові технології не лише розширюють можливості засвоєння предмета, але й підтримують формування ключових компетентностей, необхідних у житті та подальшому навчанні в умовах цифрового суспільства.

Загалом, інтернет-сервіси надають унікальні можливості для інтерактивного і персоналізованого навчання, що особливо важливо в сучасному світі. Вони дозволяють ефективніше досягати поставлених освітніх цілей, одночасно допомагаючи учням освоїти компетенції, необхідні для успішної інтеграції в інформаційне суспільство, включаючи вміння працювати з інформацією, критично мислити, висловлювати думки і будувати власну думку в різних ситуаціях. Таким чином, завдяки правильному підходу до застосування інтернет-ресурсів навчання української мови стає сучаснішим, ефективнішим і більш привабливим для школярів.

РОЗДІЛ 2.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В 10-11 КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

2.1 Практичні приклади використання інтернет-ресурсів на уроках української мови

Сучасні інтернет-сервіси пропонують різноманітні можливості для викладання української мови, особливо в старших класах, де в учнів формується комплекс важливих компетентностей. В умовах діджиталізації навчального процесу вже недостатньо лише закріпити граматичні та стилістичні основи; важливо розвивати в учнів навички критичного мислення, комунікації, роботи з інформацією та медіаграмотності.

Інтернет-ресурси також дозволяють адаптувати уроки під потреби кожного учня, забезпечуючи індивідуальний підхід, що допомагає враховувати різний рівень знань та особливості сприйняття інформації. Використання цифрових платформ, онлайн-словників, інтерактивних тестів і аудіо- та відеоматеріалів робить процес навчання гнучкішим та динамічнішим, спрощуючи доступ до матеріалів і надаючи зворотний зв'язок у реальному часі. Це створює більш інтерактивне середовище, де учні можуть не лише вивчати мову, а й активно взаємодіяти з інформацією та один з одним, обговорюючи ідеї, аналізуючи тексти та практикуючи навички публічного виступу.

Розглянемо кілька практичних прикладів використання інтернет-ресурсів на уроках української мови в 10-11 класах, які ми виокремили як найефективніші для використання їх на уроках та які допомагають урізноманітнити навчальний

процес, зробити його захопливим і водночас результативним для розвитку мовних і комунікативних навичок учнів. Розпочнемо з найбільш необхідних онлайн-платформ, які обов'язково стануть в нагоді на уроках української мови.

Головним онлайн-словником, що знадобиться на уроках української мови є одинадцятитомний академічний тлумачний словник української мови, який було видано в 1970-1980 роках, і він став першим у історії тлумачним словником української мови. Словник укладено великим колективом науковців за україномовною літературою від часів Котляревського до 1980 року. Перевагою такого онлайн-ресурсу від паперового першоджерела є зручність та корисність сайту. Головними відмінностями між ними є:

- розкрито скорочення у посиланнях на джерелах цитат Л. Укр. → Леся Українка, Наука.. → Наука і життя, Тют. → Григорій Тютюнник тощо;

- розкрито деякі типові скорочення у тлумаченнях (влас. за знач. → властивість за значенням та ін.);

- попри відсутність літери г в оригінальному словнику української мови, на сайті вона почасти використовується: ґрунт → ґрунт, дзигарі → дзигарі тощо. Тому це не ускладнює пошук реєстрових слів;

- застаріле написання інших слів зберігається (барокко, жюрі, скандінави тощо). Водночас у випадках застарілого написання реєстрового слова додано застереження;

- у наукових назвах біологічних видів прізвище автора вказується через кому: Rosa L. → Rosa, L.;

- у дуже рідкісних випадках виправлено незаперечні друкарські помилки паперового словника.

Через зручність доступу та додаткові можливості, через спрощення пошуку та надання сучасних орфографічних норм учні 10 та 11 класу точно його візьмуть до уваги та знайдуть при яких завданнях використати веб-формат.

Словник.ua - портал української мови, що містить тлумачний словник з понад 130 000 тлумачень із Словника української мови в 11 томах та понад 21 000 тлумачень доданих командою та користувачами СЛОВНИК.ua. Також ця платформа вміщує орфографічний словник української мови та може надати для слів більше ніж 260 000 словоформ. Сервіс звертання, який доступний на сайті, містить понад 2 600 імен та по батькові. Також присутній сервіс транслітерації, який вміщає офіційну «паспортну» (КМУ 2010) транслітерацію онлайн [48].

Більше того, СЛОВНИК.ua створив Помічника, який допоможе уникнути суржику та підкаже правильне слово, а база «антисуржика» налічує понад 700 слів та виразів. Також на онлайн-порталі розміщено новий правопис Української мови 2019 року онлайн з пошуком.

Цей інтернет-сервіс буде надзвичайно корисним на уроках української мови в 10-11 класах, адже вона пропонує великий вибір функцій, що підтримують вивчення мови та розвиток мовних навичок учнів.

До прикладу навчальна програма 10 класу з української мови охоплює такі теми: «Лексикографія. Сучасні лексикографічні джерела: словники, довідкова література», «Лексична норма. Лексична помилка. Лексичне значення слова», і на уроках при вивченні таких тем наявність такого онлайн-словника буде просто необхідним [25, 26, 40]. Адже це дасть учням можливість перевіряти правопис, знаходити правильні форми звертання чи інші форми слів. Особливо важливо буде використати цю платформу при підготовці до НМТ, тому що в тестах завжди будуть виявлятися незнайомі слова і їх можна буде одразу відшукати та ознайомитись з його значенням.

Згідно з усім вищесказаним, СЛОВНИК.ua — це не просто онлайн-словник, а повноцінний навчальний інструмент, який дозволяє учням самостійно вдосконалювати свої мовні навички, поглиблювати знання та розвивати культуру мови. Цей ресурс сприяє не лише кращому засвоєнню правил, а й формує у

старшокласників навички самостійної роботи з мовою, що є важливим у сучасному інформаційному суспільстві.

Продовжуючи пошук онлайн-словників, при вивченні в 10 класі теми «Орфоепія. Орфоепічна помилка», стане в нагоді Орфоепічний словник української мови онлайн.

Орфоепічний онлайн-словник української мови — це словник, що містить у собі інформацію щодо правильної вимови слів та їх граматичних форм. Завдання орфоепічного словника — піднесення культури усного мовлення для сприяння правильності та швидкості взаєморозуміння між людьми шляхом усунення діалектних рис у мовців і оволодінням нормами української літературної мови. В Орфоепічному словнику української мови знайдено 10 903 слова [29]. Саме цей ресурс допоможе правильно вимовляти українські слова, дотримуючись норм орфоепії. У ньому зазвичай подається інформація про наголоси, варіанти вимови, транскрипцію слів і правила вимови для складних випадків.

При продовженні вивченні теми «Лексична норма» є присутність підтеми, яка є не менш важливою і називається «Лексичні й фразеологічні синоніми, антоніми. Синонімічне багатство української мови.». На таких уроках можна вдало використати онлайн-словник синонімів [47]. Його головна функція — урізноманітнення мовлення, уникнення повторів, монотонного викладання матеріалу, а завдяки правильному вибору слова можна підсилити його значення, оцінити чи внести уточнення. Як висновок, уміле вживання синонімів свідчить про досконале володіння мовою, адже пошуки доречного слова синонімів збагачують думку та виховують мовну культуру людини. Як для учнів — використання цього онлайн-словника - це велика можливість легко знаходити синоніми до слів, що допомагає у написанні творів, редагуванні текстів та у вдосконаленні стилістики. Окрім того, пошук синонімів сприяє кращому

розумінню відтінків значення слів і тренує навички точно висловлювання думок, що особливо важливо під час підготовки до НМТ.

Дуже цікавий, яскравий та сучасний онлайн-сервіс, який допоможе краще вивчити українську мову, Мова — ДНК нації, що присвячений популяризації та підтримки української мови. Проєкт був розроблений маленькою командою українських спеціалістів-волонтерів. Його основною метою є допомога користувачам у покращенні мовленнєвих навичок та глибшому розумінні мовних норм. На сайті можна знайти гарні зображення з цікавим дизайном та водночас зрозумілим матеріалом.

Також там наявні розділи з детальним поясненням правил українського правопису і рекомендації щодо правильного використання складних слів і виразів. Присутні словникові матеріали для вивчення значень слів, їхніх синонімів, антонімів, а також історичних аспектів окремих слів.

Не менш важливим є наявність різноманітних вправ на цікаві фразеологізми, складні наголоси, підступні числівники, пароніми та навіть на правильну вимову. На цій платформі можна навіть скористатися безкоштовною перевіркою тексту, який можна легко вставити в спеціальне віконце та отримати відповідь, де сайт покаже можливі наявні помилки. Він допоможе виявити як орфографічні чи лексичні, так і граматичні помилки.

На уроках можна застосувати онлайн-ресурс у такі способи:

- провести інтегрований урок (можна ознайомити учнів з правилами з певної теми у оригінальний спосіб – через онлайн-малюнки з життя Лепетуна);
- здійснити контроль знань в декілька етапів (запропонувати тестові вправи з теми, диктант, в якому треба вставити пропущені букви та перевірку власного написаного тексту на помилки).

У зв'язку з викладеним вище, цей ресурс буде точно корисний для старшокласників, які готуються до НМТ, оскільки він охоплює широкий спектр мовних аспектів – від базових правил до поглиблених мовознавчих тем.

Наступним корисним інтернет-ресурсом є тренажер з правопису української мови. Це веб-платформа, створена з метою навчання та вдосконалення навичок правильного письма українською мовою. На цьому сайті користувачі можуть знайти різноманітні інтерактивні вправи та тести, які спрямовані на вивчення правопису, правильного вживання граматичних конструкцій, а також орфографічних правил.

«Тренажер» дуже зручний у використанні, дійсно ефективно джерело, що працює за принципом шкільних уроків: спочатку коротко надається теорія, а потім практичні завдання, які допомагають систематизувати знання та вдосконалити практичні навички [1].

Отже, це підтверджує важливість його використання на уроках української мови. Перш за все він поєднує теоретичний матеріал одразу з практичними, тобто спочатку подає коротке пояснення правил, а потім пропонує вправи для їх закріплення. Саме тому така структура сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню складних мовних норм та дозволяє швидко оцінити прогрес учня і при необхідності виділити конкретні проблемні моменти.

При вивченні теми «Морфологічна норма», а саме вживання аббревіатур, необхідним онлайн-сервісом буде Словник скорочень української мови. Це цікавий сервіс, який містить поширені та актуальні скорочення, що використовуються в різних галузях української мови. Такий словник буде зручний для старшокласників та і загалом для всіх, хто працює з текстами, де вживаються скорочені форми слів.

Лінгвістичний портал mova.info – один із сучасних мовних сайтів, який пропонує велику кількість незвичайних словників, зокрема семантичний словник

української мови, частотні словники, граматичний словник української мови та багато інших. Ключова особливість порталу — можливість пошуку по текстах, що містять певну лексему або словоформу, дозволяючи виявляти слова в контексті літературних чи наукових творів.

Попри таку незвичну особливість, сайт може запропонувати і те, що підійде учням 10-11 класів. Це правила правопису згідно нової редакції 2019 року, які детально розподілені, що допомагають легко орієнтуватися в змінах і вимогах сучасного мовного стандарту.

Здатність до утворення нових слів - одна з характерних особливостей «живих» мов. І українська мова тут зовсім не виняток: впродовж століть наші предки утворювали дуже багато нових слів (соняшник, мрія, відсоток, примірник, майбутнє, промінь, кисень, мистецтво, чинник, свідоцтво, звіт, заява та ще багато інших). Нові слова утворюються й зараз: стравопис, летовище, наплічник, підгузок, зараз вони звучать трохи незвично, але ймовірно наші діти сприйматимуть їх так само природно, як ми зараз сприймаємо слова придумані до нас. На жаль, швидкість утворення нових слів відстає від швидкості проникнення запозичень, і українська мова стає все більше схожою на міжнародний суржик. «До нас усвідомлення проблеми прийшло під час написання текстів вакансій для програмістів. Як правильно написати українською “mobile apps developer”? “Девелопер мобільних аплікацій”? Чи “розробник мобільних застосунків”? Чи можливо “розробник мобільних додатків”? Але “apps” це не єдине слово в ІТ, яке потребує перекладу. Як перекласти “рекрутер”, “скіл”, “контент”, “тач-скрін”, “хештег”, “браузер”, “сервіс”? Зрештою, таких слів і поза ІТ багато: “ріелтор”, “маклер”, “менеджер”, “рітейл”, “фітнес”, “дедлайн”, “руфер”, “екзит-пол”, “шопінг” і т.д. Швидший темп світу вимагає прискорення словотворчих процесів» - роздумують автори цієї онлайн-платформи. Саме для цього вони й створили Словотвір — майданчик

для пошуку, обговорення, та вибору влучних відповідників до запозичених слів [22].

Перш за все для учнів необхідно знаходити українські відповідники, адже цей сучасний світ заповнили різні діалекти, англіцизми, калькування, тому потрібно безумовно вміти їх розпізнавати та вдало замінювати на український відповідник. Саме тому в нагоді стане цей онлайн-сервіс «Словотвір». Він допомагає знаходити українські відповідники для нових запозичених слів. Цей веб-ресурс підтримує процес словотворення, пропонуючи користувачам обговорення і вибір найбільш влучних варіантів для перекладу термінів. Веб-сайт дозволяє створювати нові терміни та пропагує їх у суспільстві, що є надзвичайно корисним для учнів, оскільки сприяє розвитку словникового запасу та глибшому розумінню мовних процесів у сучасному світі. Зокрема, «Словотвір» підтримує розвиток критичного мислення та мовної креативності, що є важливим для вдосконалення мовної компетентності.

«Неправильно – правильно» - це онлайн-ресурс, який створений, щоб позбутися граматичних помилок та кальки з російської [андрейко]. Створила його Марія Волощак – мовознавиця, редакторка, авторка практичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України. Довідник з українського слововживання Марії Волощак рекомендують всім, хто вивчає мову, незалежно від рівня знань. У ньому розміщені фрази та вирази, які часто вимовляються з лексичними чи орфографічними помилками, а одразу напроти них – вирази в правильному варіанті. Це дуже легко для запам'ятовування та тренування пам'яті учнів при підготовці до НМТ чи написанні творів.

Для підготовки учнів до такого важливого іспиту, як національний мультипредметний тест, онлайн-курси стали невід'ємною складовою навчання, забезпечуючи доступність і зручність опанування знань в будь-який час. Саме тому в умовах швидкої діджиталізації освіти такі платформи як Prometheus та

EdEra дають можливість учням готуватися до НМТ, зосереджуючи увагу на індивідуальних потребах і темпах навчання.

Розглянемо перший приклад - Prometheus, як найбільша платформа онлайн-курсів в Україні має на меті забезпечити безкоштовне надання онлайн-доступу до курсів університетського рівня та підготовчим матеріалам для всіх охочих, а також надання можливості публікувати та розповсюджувати такі курси провідним викладачам, університетам та компаніям. Особливо корисним ресурс є для старшокласників, адже на платформі є спеціалізовані курси для підготовки до національного мультипредметного тесту (НМТ), які допомагають повторити матеріал і закріпити знання з української мови [30].

Дійсно, на цій платформі є два онлайн-курси - «Українська за 27 уроків» та «Українська мова та література. Підготовка до ЗНО», які допоможуть учням-старшокласникам краще підготуватись до НМТ та повторити вивчений матеріал.

Далі з'ясуємо ефективність онлайн-платформи EdEra. Це українська освітній проект, що створює різноманітні високоякісні онлайн-курси, навчальні платформи, інтерактивні ігри та підручники. «Наша мета – робити освіту в Україні сучасною, якісною, інтерактивною та дійсно ефективною» [50].

Онлайн-курс «Українська мова та література» від EdEra охоплює всі аспекти шкільної програм з української мови. У першій частині розглядають фонетику, графіку, лексикологію, фразеологію, словотвір, морфологію та орфографію, у другій — синтаксис, пунктуацію та стилістику. Цей курс точно допоможе учням 10-11 класів систематизувати свої знання, розібратися у складних темах та підготуватися до НМТ. Більше того, інтерактивні завдання, відеолекції та вправи роблять процес навчання більш результативним, дозволяючи учням краще засвоювати матеріал, працювати над помилками та підвищувати впевненість у власних знаннях [53].

Сучасні технології надають нові можливості для вдосконалення навичок письма, дозволяючи ефективно перевіряти граматику, орфографію та стилістику текстів. Завдяки онлайн-інструментам, які можуть аналізувати тексти та надавати варіанти виправлень, користувачі отримують швидкий зворотний зв'язок щодо помилок.

Проведене дослідження сприводу платформи Edera виявило ще один онлайн-курс, створений спільно з сервісом Освіторія, який називається «Лайфхаки з української мови» [20]. Він подається у формі корисних порад для вивчення теорії української мови. Як відомо, курс складається із 16 лекцій, а окрім теоретичних тем, у курсі є тестові й відкриті завдання та доступний інтерактивний конспект, що полегшує повторення матеріалу. Цей курс допоможе опанувати базові теоретичні знання з української мови, виробити навички успішної мовленнєвої комунікації та підготуватися до складання ЗНО / НМТ.

LanguageTool – одна з таких онлайн-платформ, яка дозволяє багатомовну перевірку орфографії, стилістики та граматики, та яка допомагає виправляти та перефразувати тексти [31].

Якщо детальніше, то цей онлайн-ресурс допоможе перевірити граматику та пунктуацію в українських текстах. У безплатній версії максимальний розмір тексту на перевірку – 20 тис. символів. Але для зручності можна завантажити навіть додаток для використання в браузері. Головне його завдання - знайти слово вжите в неправильній формі. Тобто якщо в тексті буде наявне слово з помилкою, то воно буде підсвічуватися відповідним кольором залежно від помилки: лексичної, пунктуаційної чи орфографічної. Крім того, при наведенні курсором на помилку ресурс буде пропонувати варіанти заміни.

Разом з тим, ще однією результативною функцією на цій платформі є оцінка своїх успіхів за допомогою статистики. Тобто, ця функція допомагає писати регулярно та оцінювати свою продуктивність. Тут також відображені

вживані мови, кількість скоєних помилок та застосованих підказок, щоб була змога бачити покращення своїх навичок в написанні текстів.

У підсумку, для учнів ця онлайн-платформа знадобиться в окремих випадках, адже на уроках української мови обов'язково будуть наявні такі завдання, як написання різноманітних творів, есе чи творчих завдань. А завдяки таким онлайн-помічникам виконати такі завдання буде набагато легше.

Ще одна інтерактивна платформа для вивчення української мови – «Є-Мова» [28]. Платформа дозволяє вчителям налаштовувати індивідуальні навчальні плани відповідно до рівня володіння мовою кожного учня, що визначається через початкове тестування. Завдяки відеоматеріалам, практичним завданням і текстам, учні можуть систематично вдосконалювати граматику, лексику та мовленнєві навички. Крім того, сервіс сприяє покращенню мови за допомогою структурованих уроків і постійно оновлюється, зокрема через сторінку в Facebook, де можна відстежувати новини про ресурс.

Відомий в Україні та світі культурологічний просвітницький проект з популяризації української мови, який входить до ТОП-5 загальноукраїнських ресурсів з удосконалення української мови, згідно з класифікацією Детектор Медіа – «СловОпис» [41]. СловОпис – це один із провідних українських мовних сайтів, що допомагає користувачам знайомитися з рідковживаними українськими словами, поданими у формі відеоблогів, інтерактивного контенту та мультимедійних матеріалів. Завдяки своїм інноваційним підходам і можливості глибше дослідити мовні та культурні аспекти української мови, «СловОпис» є корисним ресурсом для учнів, які прагнуть підвищити свій рівень мовної компетентності

Гідним помічником з виконання різних завдань на уроках української мови може бути інтернет-ресурс «Як пишеться?», який складається з форм слів української мови онлайн.

Як зазначають автори, «Українська мова одна із найскладніших мов у світі. Орфографічні правила ми вивчаємо змалку, проте досі у багатьох людей виникають складнощі в написанні слів. Це пов'язано з тим, що будь-яке правило має велику кількість винятків, які практично неможливо запам'ятати. Саме тому протягом багатьох років мовознавцями створювалися словники, які містять форми всіх слів української мови. На базі такого словника і був створений цей сайт. Словник містить кілька мільйонів форм слів української мови та дозволяє перевірити написання слова в тому чи іншому відмінку.» Дослідивши особливості цього сайту, я дійшла до висновку, що він точно знадобиться на уроках української мови, адже тут є приклади використання слів у текстах, що особливо допомагають при підготовці до уроків, розборі орфографічних правил, чи вивченні словотвору, що дозволяє швидко знайти приклади використання того чи іншого слова в літературі [55].

Як свідчать дані, вибір закінчення родового відмінка однини іменників чоловічого роду на приголосний є досить-таки пекучим питанням для багатьох авторів і просто мовців, головним боєм редакторів, змушених ще і ще раз перевіряти за словниками (які часом дають суперечливі рекомендації) та правити помилково написане закінчення.

Згідно з цим, дуже вдалим онлайн-помічником для школярів може бути словник-довідник, який має назву «Дзвона чи дзвону? або -А (-Я) чи -У (-Ю) в родовому відмінку». Він стане в нагоді при виборі закінчення «-а», «-у» в родовому відмінку однини для іменників чоловічого роду на приголосний. Між іншим, цей компактний словничок має на меті полегшити пошук правильної форми закінчення, запропонувати короткі узагальнені рекомендації, зекономити час і допомогти зменшити звернення до великих орфографічних словників, які часто використовують для перевірки саме таких питань. Слід зауважити, видання є нормативним посібником, орієнтованим на широку аудиторію: від учнів і

викладачів до журналістів і письменників. Воно сприяє правильному використанню закінчень родового відмінка однини в іменниках чоловічого роду, зокрема у випадках, коли вибір закінчення викликає труднощі і, як наслідок, стане корисним для підготовки до НМТ і зекономить час на пошуку потрібних форм.

Дослідивши мобільні додатки для вивчення української мови, я виокремила для себе «Be with UA». Він мене зацікавив тим, що це додаток, який пропонує захопливі вікторини на знання правил української граматики, та зокрема, львівського діалекту і в загальному цікавих фактів про Україну. Особливістю цього додатку є його соціальна та благодійна місія: всі кошти, отримані від перегляду реклами, спрямовуються на підтримку ЗСУ, дозволяючи користувачам долучатися до допомоги Україні. Завдяки цікавому та інтерактивному формату, Be with UA сприяє популяризації української культури і мови, а також об'єднує людей довкола важливої благодійної мети. Завантажити його можна на платформах iOS і Android, що робить додаток доступним для широкої аудиторії.

Справжньою знахідкою для навчання української мови є «Український лінгвістичний портал» - веб-сайт, що містить лексикографічну інформацію про слова української мови і водночас є проектом Українського мовно-інформаційного фонду НАН України. Інша його назва – електронне видання «Словники України», що дає змогу сказати про нього, що це багатофункціональний онлайн-інструмент для роботи з українською мовою та безпосередньо її вивченням, випущений за ініціативи Президента України для розвитку національної лексичної бази. Ця система містить п'ять основних модулів:

- Словозміна забезпечує повний набір форм слів, створених на основі понад 2000 граматичних класів. Загальна кількість словоформ у реєстрі з 258

тисяч слів досягає близько 4 мільйонів. У модулі «Словозміна» користувачі можуть обрати будь-яке слово з реєстру, після чого автоматично з'являється таблиця всіх словоформ для цього слова разом із зазначенням їхніх граматичних характеристик.

- Транскрипція показує правильну вимову, наголоси та автоматично відображає артикуляцію словоформ української лексики за допомогою транскрипційних знаків, відповідно до сучасної літературної вимови. Він базується на даних з «Орфоепічного словника української мови» (2001-2003) та враховує типи розподілу наголосів у словозмінних парадигмах, розроблених Інститутом мовно-інформаційних досліджень НАН України.

- Синонімія охоплює багатий синонімічний склад української мови, створений на базі «Словника синонімів української мови» (двотомник, 1999–2000). Він містить близько 9200 синонімічних рядів, кожен з яких має домінуюче слово (домінанту) з найширшим значенням у ряді. Члени цих рядів подано із семантичними, граматичними й стилістичними характеристиками. Використання синонімів ілюструється типовими контекстами, зокрема прикладами з художньої, наукової та публіцистичної літератури.

- Антонімія включає словник антонімів із 253 статтями, що базується на «Словнику антонімів української мови» із серії «Словники України» (видання 1999 року). Загалом він містить близько 2000 слів, об'єднаних у пари антонімів, допомагаючи користувачам знайти слова з протилежним значенням.

- Фразеологія: охоплює близько 56 тисяч фразеологізмів, які активно використовуються в сучасній українській мові. Він побудований на основі «Фразеологічного словника української мови» (видання 1993 та 1999 років) та нового «Словника фразеологізмів української мови» (виданий у серії «Словники України» в 2003 році). Цей модуль відображає широко вживані фразеологічні вирази української мови та надає їх детальну лексикографічну характеристику.

Усе це свідчить про те, що онлайн-платформа «Словники України» є комплексним електронним ресурсом, що забезпечує доступ до кількох лексичних модулів для поглибленого вивчення української мови. Вона містить розширений реєстр слів, що включає правила словозміни, транскрипції, синонімії, антонімії та фразеології, що охоплюють сучасне мовлення. Ця платформа допомагає значно розширити розуміння правил української мови, пропонуючи зручний та деталізований доступ до словникової бази, що підтримує актуальність і розвиток мови.

Якщо брати до уваги корисні та навчальні відео-матеріали, то їх значна кількість міститься на платформі YouTube. Вона забезпечує створення, завантаження та перегляд різного формату відео від різних користувачів. YouTube може значно допомогти у вивченні української мови завдяки широкому вибору відео для різних рівнів та потреб. Для прикладу, там завантажені різноманітні інтерактивні уроки або завдання, відео культурного контексту або відео аудіовізуального формату. Дослідимо найефективніші з них.

«Лайфхак українською» – це YouTube-передача від телеканалу «UA:Перший», яка допомагає просто та цікаво освоїти особливості української мови. Відео-програми розкривають різні аспекти українського мовлення: від орфографічних і граматичних нюансів до лайфхаків, що допомагають уникнути поширених помилок. Вже створили більше 35 відео в доступному та веселому форматі, де подаються правила, приклади і корисні поради, що допомагають не лише зрозуміти, але й запам'ятати складні аспекти мови. Ця передача точно стане у пригоді всім старшокласникам, хто прагне ефективніше вивчити українську мову [51].

Також, варто взяти до уваги «Експрес-уроки української мови» відомого українського мовознавця, педагога та автора підручників з української мови Олександра Авраменка. На цих уроках він доступно пояснює тонкощі

української мови, відповідає на поширені питання, розкриває нюанси наголосів, граматики та стилю. Його уроки подобаються широкій аудиторії, від школярів до дорослих, і за роки набрали вже близько 300 випусків. Особливо популярними є уроки з уникнення русизмів, правильного слововжитку та використання маловідомих фразеологізмів. Стислі й цікаві випуски вже стали корисним посібником для всіх, хто хоче вдосконалити свою українську — від школярів до дорослих. За роки трансляції накопичилося вже близько трьох сотень таких уроків, які створюють справжнє мовне середовище для кожного, хто прагне вдосконалення.

Безумовно, уроки Авраменка можна вважати цінним ресурсом для розвитку мовленнєвої культури, покращення стилю й збагачення словникового запасу, а також вони є зручними у використанні завдяки своєму формату. Його уроки підтримують живий інтерес до вивчення рідної мови, стимулюючи глядачів, зокрема учнів, які готуються до іспитів, звертати увагу на красу і багатство української.

Ще одна відома українська мовознавиця, політична та громадська діячка Ірина Фаріон регулярно проводила серію авторських відеоуроків також на платформі YouTube, де глибоко досліджує особливості української мови. Її навчальні відео виділяються увагою до історичних і культурних аспектів мови, що дозволяє краще зрозуміти корені українських слів, їхнє правильне вживання та багатство лексики. Мовна активістка не лише детально аналізує значення слів і боротьбу з русизмами, а й пояснює стилістичні особливості. Такий підхід робить уроки Фаріон цінними для учнів що прагнуть поглибити знання української мови і більш якісно скласти іспити.

Аналізуючи відеоплатформу YouTube, ми дізнались про «Солов'їне шоу» — розважальне шоу, яке в ігровій формі залучає зіркових учасників і глядачів до проходження тестів зі знання рідної мови. Ведучий проекту – зірка «Вар'ятів»

Володимир Жогло. Родзинкою шоу є співведуча – справжня вчителька української мови та літератури Катерина Олександрівна. Його мета — популяризація української мови через участь у шоу відомих людей та інтелектуальні змагання на знання української мови, літератури та культури. Шоу поєднує розважальність із навчанням, сприяючи підвищенню мовної свідомості серед глядачів і є важливим елементом культурної пропаганди. Ми б однозначно радили це шоу для старшокласників, навіть завдяки тому, що там беруть участь відомі особи, яких точно буде знати молодь, і тому що шоу ведеться в формі змагання, що може тримати в напрузі кожного і до самого кінця.

Є підстави вважати що соціальні мережі позитивно впливають на якість навчання, надаючи можливість вивчати українську мову через інтерактивні платформи.

По-перше, досліджуючи застосунок Viber, ми виявили багато зручних опцій. До прикладу, найголовніша мета його використання – це створення груп з вчителями та однокласниками, що дозволяє обмін будь-якою інформацією, яка стосується навчально-виховного процесу. Це дуже полегшує комунікацію та пришвидшує результативність навчання.

По-друге, через цей додаток вчителі можуть надсилати навчальні матеріали в електронному форматі, який наразі для учнів є більш звичним. Більше того, є можливість для вчителя індивідуально надсилати завдання на перевірку рівня знань. Це можуть бути покликання на тест чи інше інтерактивне завдання, що одразу покаже результат вчителю та учню.

Можна з упевненістю сказати, що Viber – не єдина корисна платформа для навчання. Однозначно вартий уваги додаток Zoom – це програма для організації відеоконференцій. А під час навчання цей застосунок дозволяє проводити онлайн-уроки в режимі реального часу, де вчителі та учні можуть взаємодіяти через відеозв'язок. Слід зазначити, що платформа підтримує функції, як-от

демонстрація екрана, що дозволяє викладачам наочно пояснювати матеріал або працювати з віртуальною дошкою. Також є можливість створювати кімнати для групової роботи, де студенти можуть обговорювати завдання в малих групах. Крім того, інтеграція з календарями та можливість запису занять роблять Zoom зручним для планування уроків онлайн та повторення матеріалу.

Не можемо не зазначити новітню платформу Moodle — це широко використовувана навчальна платформа для управління освітнім процесом. Вона підтримує дистанційне навчання, дозволяючи викладачам створювати курси з лекціями, тестами, інтерактивними вправами та обговореннями. Moodle також забезпечує зручні інструменти для оцінювання, моніторингу прогресу та зворотного зв'язку. Це дуже корисний інтернет-ресурс для вчителів та учнів, що дозволяє розміщувати навчальні матеріали, граматичні вправи, тести та аудіо- або відеоматеріали, що покращує сприйняття і запам'ятовування. Moodle підтримує зворотний зв'язок, дозволяє учням практикувати мовлення та письмові навички, отримуючи миттєву оцінку чи коментарі від вчителів.

Ще одним зручним способом для зв'язку вчителів та учнів є вебсервіс Google Classroom. Цей додаток створений для навчальних закладів з метою спрощення організації навчального процесу. Платформа полегшує створення, розповсюдження та оцінювання завдань для учнів, значно спрощуючи процес спільної роботи та обміну інформацією. Вчителі можуть створювати курси, організовувати віртуальні класи, ділитися навчальними матеріалами, перевіряти роботи та надавати зворотний зв'язок. Крім того, Google Classroom підтримує організацію обговорень і спілкування в групах, що сприяє розвитку навчальної спільноти. Платформа є безкоштовною для користувачів із обліковим записом Google, дозволяючи як учням, так і педагогам брати участь у навчанні незалежно від місця перебування. Варто зазначити, що Google Classroom особливо корисний

для дистанційного навчання та змішаних форматів освіти, оскільки додаток робить навчальний процес більш доступним, інтерактивним і сучасним.

Досліджуючи популярну соціальну мережу «Facebook» ми натрапили на велику кількість так званих сторінок – публічних профілів, створених для організацій, публічних осіб чи проєктів. Однією з таких інтерактивних сторінок є «Переходь на українську». Вона підтримує і надихає людей на перехід до спілкування українською мовою. Тут публікуються реальні історії тих, хто свідомо вирішив змінити мовні звички та подолати труднощі на цьому шляху. Такі історії показують особистий досвід, який мотивує інших розвивати свої знання української та впевненіше використовувати її у щоденному житті. Сторінка також пропонує корисні поради для покращення мовних навичок і підтримує учасників спільноти в їх прагненні до мовного розвитку [33, 34].

Наступна, схожа для вивчення української мови, сторінка «Слова, що нас збагачують» на Facebook чудово підходить для тих, хто прагне розширити свій словниковий запас і зробити свою мову більш витонченою та чистою. В ній публікують яскраві зображення з рідковживаними українськими словами, фразеологізмами та влучними синонімами для популярних російських запозичень. Такий формат не тільки легко засвоюється, але й допомагає поступово усунути русизми зі свого мовлення. Така сторінка є цінним ресурсом для учнів у навчанні і для всіх, хто хоче збагатити українську лексику в невимушений і цікавий спосіб [45, 46].

НУМО — навчаємо української мови онлайн — ще одна сторінка волонтерського проєкту, яка пропонує безкоштовні онлайн-курси з української мови. Учні можуть слідкувати за анонсами нових курсів, приєднуватися до груп навчання або просто ознайомлюватися з корисними постами та матеріалами для покращення знань. Цей ресурс знадобиться тим учням, які бажають вдосконалити свої знання з української мови.

Є очевидним, що одним із ефективних способів вивчення є використання інстаграм-блогів та тік-ток-каналів, які поєднують навчання з розвагою. Одним із таких яскравих представників є Андрій Шимановський, який через гумор та креативні підходи мотивує своїх підписників вивчати українську мову, роблячи процес не лише корисним, а й цікавим. Завдяки його інтерактивним мовним марафонам, щоденним майстер-класам і завданням для дітей та дорослих, він надихає своїх підписників покращувати знання української мови, роблячи цей процес веселим і захопливим. Це дуже сучасне рішення краще вчити свою рідну мову та для учнів він однозначно сподобається.

Щоб перевірити свій рівень володіння державною мовою можна пройти «Тестування рівня володіння українською мовою». Воно базується на сучасних технологіях адаптивного тестування, що забезпечують точне визначення рівня володіння мовою. Тестування проходить онлайн та знаходиться у вільному доступі для всіх користувачів у будь-який час. Така адаптивна технологія дозволяє швидко і точно визначити рівень володіння українською мовою, використовуючи мінімальну кількість завдань. Кількість спроб не обмежена. Більше того, система генерує близько 30 завдань з більш ніж 1000, і адаптується до рівня користувача: задає складніші питання після правильної відповіді і простіші - після помилки. Це дозволяє відстежувати прогрес учня і ефективно розбудовувати індивідуальну траєкторію навчання. У підсумку, тестування триває до 1 години, але зазвичай займає 20-30 хвилин.

Отже, використання адаптивного тестування на платформі для вивчення української мови дає можливість ефективно оцінювати рівень знань учня, забезпечуючи індивідуальний підхід до кожного користувача. Такий метод дозволяє швидко отримати точні результати, визначаючи прогрес і адаптуючи складність завдань відповідно до попередніх відповідей. Це сприяє більш глибокому розумінню матеріалу, що, у свою чергу, допомагає в побудові

персоналізованого плану навчання для подальшого вдосконалення мовних навичок.

Щодо інтерактивних тестів для контролю знань та засвоєння вивченого матеріалу існують такі платформи як «НаУрок» та «ВсеОсвіта». Це інноваційні та схожі між собою сервіси для залучення учнів до активної роботи, що дозволяють створювати онлайн-тести. Адже вони підтримують оцінювання та збереження результатів, а також трансформацію тестів у флеш-картки чи ігри. Платформи мають велику бібліотеку тестів, можливість адаптації для дітей з дислексією та детальні інструкції для користувачів. Більш ніж 700 000 користувачів щодня використовують ресурс для вдосконалення знань і покращення взаємодії в класі, що означає, що цей сервіс широко використовують на уроках, впроваджуючи цей інтерактив в освітній процес.

Підсумовуючи, онлайн-платформи «На Урок» та «ВсеОсвіта» корисна для шкіл завдяки своїй здатності інтерактивно залучати учнів до навчання через тести та завдання, що можна виконувати онлайн. Вчителі можуть формувати контрольні роботи, перевіряти знання в режимі реального часу, а також використовувати готові тести з бібліотеки. Зокрема, онлайн-сервіс дозволяє вести оцінювання за кількома шкалами і зберігати результати в особистому кабінеті, що спрощує організацію та контроль навчального процесу.

Щоб якісно та цікаво готуватися до НМТ, освітня платформа Osvita.ua розробила важливий сайт «ЗНО онлайн». Це корисний сервіс для здобувачів освіти 10-11 класів для підготовки до Національного мультипредметного тесту (НМТ). Тут зібрані завдання, які складали вступники в ЗВО з 2008 по 2023 роки, включаючи навіть пробні тестування 2008-2021 років. Усі тести максимально наближені до реального формату НМТ, а після проходження завдань можна отримати правильні відповіді, результати у балах, а також час виконання. Окрім цього, можуть переглядати пояснення до правильних відповідей, що дозволяє

краще зрозуміти матеріал. Отже, ця платформа для майбутніх абітурієнтів буде дуже корисна для користування, адже зручний формат тестів допомагає повторювати теми, удосконалювати граматику, лексику та навички аналізу тексту. Саме тому, завдяки доступності й реалістичності завдань, платформа сприяє ефективній підготовці до НМТ й загальному вдосконаленню мовних компетенцій [14].

Розгляд всіх вище наведених практичних прикладів використання інтернет-сервісів на уроках української мови в 10-11 класах свідчить про значний потенціал сучасних технологій в навчальному процесі. Вони дозволяють учителям інтегрувати в навчання інтерактивні завдання, які підвищують мотивацію учнів і сприяють кращому засвоєнню матеріалу. Завдяки таким платформам, як «ЗНО онлайн», «На Урок», Google Classroom і Moodle, учні можуть отримувати не лише теоретичні знання, а й практично закріплювати їх через тести та інтерактивні вправи. Адаптивність і доступність таких ресурсів забезпечує персоналізоване навчання, яке враховує індивідуальні потреби кожного учня. Крім того, платформи дозволяють здійснювати моніторинг прогресу учнів, надають можливість ефективної взаємодії вчителів і учнів у віртуальному середовищі, що особливо важливо в умовах дистанційного та змішаного навчання. Відтак, це створює всі умови для розвитку мовних компетенцій учнів та підвищення їхнього інтересу до рідної мови. У підсумку, залучення інтернет-ресурсів допомагає урізноманітнити навчання української мови, полегшує складні теми, розвиває мовленнєві навички й сприяє формуванню впевненості в комунікації державною мовою [39]. Завдяки інтерактивності та доступності ці платформи є ефективними інструментами для формування ключових компетентностей у старшокласників.

2.2 Оцінка ставлення учнів до інтернет-сервісів та їх вплив на мотивацію до вивчення української мови

Використання інтернет-сервісів на уроках української мови має значний вплив на зацікавленість учнів у вивченні предмета та сприяє розвитку їхніх інформаційних компетенцій. Сучасні школярі, зокрема старшокласники, активно користуються технологіями у повсякденному житті, тож залучення знайомих цифрових інструментів робить навчання більш доступним, захоплюючим і навіть необхідним в умовах швидкого розвитку інформаційного суспільства.

Інтерактивні платформи для навчання, такі як Google Classroom, Moodle, «На Урок» та інші, відкривають перед учнями нові можливості: вони можуть брати участь у тестуванні, виконувати інтерактивні завдання, а також розвивати навички самоконтролю, аналізу та критичного мислення. Ці платформи дозволяють вчителям гнучко планувати уроки, використовуючи мультимедійні матеріали, завдяки яким українська мова стає живішою та ближчою до учнів. Наприклад, перегляд відео чи прослуховування аудіофайлів на різні лексичні чи граматичні теми сприяє кращому засвоєнню матеріалу та формує розуміння його практичного застосування.

Завдяки можливості віддаленого доступу до навчальних матеріалів, учні можуть продовжувати навчання вдома, вивчати теми у власному темпі та звертатися до ресурсів, коли це їм зручно. Вчителі мають можливість створювати індивідуальні маршрути навчання для кожного учня, що особливо корисно для тих, хто потребує додаткової підтримки або, навпаки, для тих, хто прагне глибше вивчати матеріал. Цей формат навчання не тільки сприяє засвоєнню матеріалу, але й мотивує учнів до глибшого занурення в українську мову, підвищує їхню зацікавленість і допомагає побачити практичну цінність знань.

Залучення інтернет-сервісів сприяє також розвитку комунікативних навичок, адже учні можуть обмінюватися думками у коментарях, працювати в групах над спільними завданнями, що вчить їх висловлювати власну думку та дослухатися до інших. Крім того, цифрове навчання відкриває шлях до інтеграції української мови з іншими предметами, створюючи можливості для міждисциплінарних проєктів, які формують системне мислення та поглиблюють знання учнів.

Спілкувавшись з учнями 10-11 класу безпосередньо на виробничій практиці, я почула їхні міркування сприводу впровадження таких інновацій на уроках української мови. Отож, ставлення учнів до інтернет-ресурсів є одноголосно позитивним, оскільки сучасні онлайн-платформи надають можливість навчатися в індивідуально зручному форматі, що враховує темп кожного учня. Це особливо важливо, оскільки не всі учні засвоюють матеріал однаково швидко, і саме інтернет-ресурси дозволяють кожному працювати у власному ритмі, не відчуваючи дискомфорту від порівняння з іншими. Вони можуть повертатися до матеріалу стільки разів, скільки потрібно для повного розуміння, що позитивно впливає на якість навчання.

Багато учнів вважають, що онлайн-сервіси значно сприяють засвоєнню матеріалу, адже теоретичні знання часто підкріплюються інтерактивними вправами, відео- та аудіоматеріалами, а також практичними завданнями. Такі інструменти роблять уроки більш динамічними, сприяючи активному залученню учнів до навчання та підвищуючи рівень їхньої уваги. Різноманітність форматів подачі інформації допомагає учням краще зрозуміти матеріал, а також робить його більш цікавим та доступним, що, своєю чергою, формує в учнів зацікавленість у навчальному процесі.

Важливим мотиваційним фактором є можливість відслідковувати свої результати та бачити прогрес. Багато платформ пропонують функції, які

дозволяють учням не лише отримувати миттєвий зворотний зв'язок щодо правильності виконаних завдань, але й порівнювати свої показники з попередніми, спостерігаючи за власним розвитком. Саме тому це надає учням додаткову мотивацію, адже вони бачать реальні результати своїх зусиль і можуть визначити, над якими аспектами варто працювати додатково для досягнення кращих результатів.

Онлайн-ресурси розвивають у школярів важливі навички самоконтролю та самоорганізації. Коли учні мають можливість самостійно планувати свою навчальну діяльність, вони вчаться розподіляти свій час, концентруватися на поставлених цілях і відповідально ставитися до навчання. Це є перевагами, які відзначають учні та цінним досвідом, який знадобиться їм у подальшому навчанні та дорослому житті.

Використання інтернет-ресурсів сприяє зростанню довіри учнів та їхніх батьків до онлайн-інструментів, допомагаючи перебудувати процес навчання на більш інтерактивний та технологічно просунутий рівень. Це сприяє поступовому інтегруванню інтернет-ресурсів у систему традиційної освіти та змінює загальне сприйняття учнями освітнього процесу.

Загалом, інтернет-сервіси відіграють важливу роль у сучасному освітньому процесі, допомагаючи учням стати більш автономними, мотивованими та відповідальними за власне навчання. Вони не тільки сприяють ефективнішому засвоєнню знань, але й формують у школярів усвідомлення своїх сильних та слабких сторін, що є важливим кроком на шляху до особистісного розвитку. А інтеграція цифрових технологій у викладання української мови надає урокам нової динаміки та робить їх більш адаптованими до потреб сучасних школярів. Це не тільки підвищує рівень знань, але й виховує свідомих, технологічно обізнаних громадян, які готові активно користуватися здобутими знаннями в реальному житті.

2.3 Недоліки та можливі труднощі впровадження інтернет-сервісів у навчальний процес

Впровадження інтернет-сервісів у навчальний процес надає великі можливості для підвищення якості освіти, покращення доступу до навчальних матеріалів та індивідуалізації навчання. Однак, разом з перевагами, виникають і певні труднощі, які потребують уважного вирішення для забезпечення рівного доступу до освітніх можливостей для всіх учнів.

Однією з основних проблем є доступність технологій та інтернету, особливо в сільських місцевостях чи віддалених районах, де іноді виникають труднощі з підключенням або наявністю необхідної техніки. У таких місцевостях учні можуть зіштовхуватися з проблемами низької швидкості інтернет-з'єднання або взагалі його відсутністю, що значно ускладнює доступ до онлайн-ресурсів і платформ для навчання.

Нерідко у таких регіонах також відсутні сучасні комп'ютери або планшети, які забезпечували б належну якість виконання онлайн-завдань, а наявні пристрої можуть бути застарілими або недостатньо потужними для обробки сучасних освітніх програм. Така ситуація обмежує можливості учнів, створюючи нерівні умови для тих, хто живе в містах і має доступ до всіх необхідних технологій.

У зв'язку з цими труднощами необхідно впроваджувати програми, спрямовані на забезпечення рівного доступу до технологій для всіх учнів, незалежно від їхнього місцезнаходження чи соціального статусу. Це може включати підтримку державних і приватних ініціатив щодо надання комп'ютерної техніки в школи, поліпшення інфраструктури інтернет-з'єднання в сільських районах, а також організацію спеціальних тренінгів для педагогів і учнів, що допоможе впоратися з цифровими труднощами.

Крім того, недостатня кількість технічних навичок у частини учнів та вчителів може стати ще однією перешкодою на шляху до ефективного використання інтернет-ресурсів. Не всі учні та вчителі можуть мати достатній рівень цифрової грамотності для того, щоб без труднощів працювати з онлайн-платформами, інтерактивними інструментами чи програмами для тестування. Це створює бар'єри в освоєнні нових інструментів, які потрібні для активної участі в онлайн-уроках або виконання завдань. У свою чергу, деякі вчителі також стикаються з труднощами у використанні нових технологій, оскільки не всі педагоги мають достатній рівень підготовки в галузі цифрових технологій. Це може призводити до того, що навіть при наявності доступу до ресурсів та інструментів, їхнє ефективне використання залишається проблематичним. У таких випадках виникає необхідність у додаткових навчальних курсах або тренінгах для вчителів і учнів, що також потребує ресурсів і додаткового часу.

Іншою серйозною проблемою є соціально-економічні умови, які можуть обмежувати можливості сімей учнів забезпечити їх сучасними гаджетами або оплатити підключення до швидкісного інтернету. Відтак, це створює значну різницю в умовах навчання для учнів з різних соціальних груп, що впливає на їхні результати та мотивацію до навчання.

Ще одним із негативних наслідків є надмірна залежність від технологій, що може спричинити відчуження учнів від реального спілкування та традиційних методів навчання. Постійне використання інтернет-платформ і цифрових інструментів може зменшити взаємодію учнів між собою і з вчителем у реальному житті. Це, насамперед, може призвести до погіршення соціальних навичок учнів, таких як уміння працювати в команді, вести обговорення чи ефективно комунікувати під час групових завдань. Серед учнів може виникати відчуття ізоляції, особливо якщо вони більше взаємодіють з технікою, ніж з

однолітками та вчителями, що може негативно позначатися на їхньому емоційному розвитку.

Щоб уникнути таких труднощів потрібно раціонально використовувати час, та не зловживати надмірною кількістю онлайн-ресурсів, оскільки перенавантаження технологіями може мати негативний вплив на психічне та емоційне здоров'я учнів. Важливо розробити чіткий баланс між використанням цифрових інструментів та традиційними методами навчання, що дозволить зберігати ефективність навчального процесу, водночас не зменшуючи значення особистісної взаємодії в класі.

Зокрема, варто обирати онлайн-ресурси, які найбільше відповідають освітнім цілям та потребам учнів. Використання цифрових технологій повинно бути продуманим і цілеспрямованим, адже надмірна кількість інструментів може відволікати учнів і знижувати концентрацію. Дотримуємось такої думки, що краще вибирати кілька якісних платформ або сервісів, які дозволяють ефективно засвоювати матеріал, а не спробувати використовувати всі доступні ресурси одночасно. Потрібно також правильно планувати час, виділений на роботу з онлайн-матеріалами, і поєднувати це з іншими формами навчання, такими як групові обговорення, проєктні роботи та інші види активної діяльності, що сприяють розвитку соціальних навичок.

Безперечно, не менш важливою є проблема недостатнього контролю за процесом навчання при використанні інтернет-платформ. Оскільки учні мають змогу працювати самостійно та з відносною незалежністю, не завжди вдається забезпечити належний рівень нагляду за їхньою роботою. Не всі учні можуть ефективно організувати своє навчання, особливо коли йдеться про тривале виконання домашніх завдань або підготовку до екзаменів. Відсутність регулярного зворотного зв'язку та перевірок з боку вчителів може призвести до того, що учні не завершать завдання або не звернуть увагу на важливі аспекти

матеріалу. Це створює ризики пропуску навчального матеріалу або поганого засвоєння важливих тем.

Також, незалежно від технічних аспектів, інтернет-платформи можуть стати джерелом несанкціонованого доступу до небажаних матеріалів. В умовах вільного доступу до інтернету учні можуть стикатися з інформацією, яка не має прямого відношення до навчання, але може відволікати їх від основних завдань або навіть впливати на їхній моральний розвиток. Однозначно, батьки та вчителі мають вживати заходів щодо безпеки в інтернеті, щоб забезпечити учням доступ лише до перевірених і корисних ресурсів. Такі ситуації можуть також знижувати мотивацію учнів до навчання, якщо вони сприймають навчальні платформи як джерело спокус чи розваг, замість того, щоб розглядати їх як інструмент для досягнення академічних цілей.

Отже, для досягнення оптимальних результатів у використанні онлайн-ресурсів необхідно приділяти увагу не лише доступу до технологій, але й розвитку цифрової грамотності серед учнів і педагогів, а також забезпеченню належного контролю за процесом навчання і безпеки в інтернеті.

Війна в Україні створила додаткові труднощі в освітньому процесі, зокрема щодо використання онлайн-ресурсів та технологій. Однією з основних проблем є можливі відключення електроенергії, що робить неможливим доступ до інтернету та онлайн-навчання. В умовах воєнного стану, зокрема через обстріли критичної інфраструктури, багато районів можуть залишатися без світла на тривалий час. Це особливо ускладнює процес навчання для учнів, які залежать від електронних пристроїв і підключення до інтернету для виконання домашніх завдань, участі в онлайн-уроках та користування цифровими ресурсами.

Відсутність доступу до енергопостачання також може створити додаткові проблеми для вчителів, які проводять онлайн-уроки, оскільки вони не можуть забезпечити стабільний зв'язок з учнями, а також для самої інфраструктури шкіл,

де відсутність електрики впливає на можливість організації навчання, навіть в офлайн-форматі. До того ж, у таких умовах виникає потреба в альтернативних джерелах живлення, що може бути складно забезпечити в кожному домогосподарстві або закладі освіти.

Альтернативним вирішенням таких непередбачуваних ситуацій є інтеграція методів навчання. Наприклад, у разі відключення світла або обмеженого доступу до інтернету, учителі можуть переходити до традиційних методів навчання — навчальних посібників, усних пояснень, письмових завдань, а коли ситуація стабілізується, можна знову повертатися до онлайн-платформ для продовження роботи. Також важливим буде створити ефективну систему комунікації з учнями та їхніми батьками, яка не залежить від електронних ресурсів. Наприклад, організація зв'язку через месенджери, дзвінки або SMS, що дозволить своєчасно передавати інформацію про зміни в навчальному процесі, нові завдання чи розклад.

У підсумку, враховуючи ці можливості для подолання труднощів, можна створити більш стійку освітню систему, яка здатна адаптуватися до умов війни і продовжувати забезпечувати учнів та вчителів необхідними ресурсами для навчання, незважаючи на виклики, що постають перед країною.

Попри наявні проблеми, впровадження інтернет-ресурсів у навчальний процес має величезний потенціал для розвитку освіти, тому важливо постійно працювати над вирішенням таких труднощів, щоб кожен учень мав рівний доступ до сучасних технологій і зміг реалізувати свій навчальний потенціал.

ВИСНОВКИ

Сучасна освіта активно впроваджує цифрові інструменти, що істотно змінюють традиційні підходи до організації навчального процесу. Використання інтернет-ресурсів відкриває широкі можливості для доступу до якісних, актуальних та різноманітних навчальних матеріалів, що охоплюють найрізноманітніші теми та аспекти навчання. Водночас такі ресурси виконують важливу роль у стимулюванні інтересу учнів до навчання, роблячи освітній процес більш інтерактивним, цікавим і наближеним до реального життя.

Згідно з проведеними дослідженнями, завдяки цифровим технологіям зростає мотивація учнів до вивчення української мови, адже сучасні онлайн-платформи пропонують інноваційні підходи до навчання через інтерактивні завдання, мультимедійні ресурси, відеоуроки та ігрові елементи. Це допомагає не лише полегшити засвоєння нового матеріалу, але й формує у школярів стійкий інтерес до подальшого вивчення мови, літератури та культури.

Інтеграція цифрових технологій сприяє розвитку важливих ключових компетентностей учнів, які є необхідними у сучасному суспільстві. Серед них особливо важливими є критичне мислення, яке дозволяє аналізувати інформацію, робити обґрунтовані висновки та приймати зважені рішення; самостійність, що формує вміння організовувати власний навчальний процес; а також цифрова грамотність, без якої неможливо уявити успішну професійну та особисту діяльність у світі, що стрімко змінюється.

У ході дослідження було всебічно розглянуто роль інтернет-сайтів як потужного та ефективного інструменту для організації інтерактивних занять. Зокрема, увагу приділено можливостям, які надають сучасні освітні онлайн-ресурси для покращення якості навчання та стимулювання активності учнів.

Інтернет-сайти відкривають нові перспективи для викладання, перетворюючи навчальний процес на більш динамічний, інклюзивний та захопливий.

Практичні приклади продемонстрували використання популярних платформ, які пропонують широкий вибір навчальних матеріалів, інтерактивних завдань і вебінарів, що відповідають сучасним освітнім стандартам. Ці сервіси створюють сприятливі умови для підготовки інтерактивних занять, спрямованих не лише на передавання знань, але й на формування у школярів комплексних навичок, які вони зможуть застосовувати у реальному житті.

Також досліджено потенціал платформ для онлайн-тестування, які дозволяють проводити об'єктивний контроль знань учнів. Завдяки таким інструментам, як автоматичне оцінювання, вчителі мають можливість швидко та якісно аналізувати результати тестів, визначати сильні та слабкі сторони учнів, а також адаптувати навчальні стратегії до їхніх потреб.

Окремо висвітлено роль мовних блогів та інших тематичних ресурсів, які сприяють формуванню навичок використання мови в реальних життєвих ситуаціях. Через автентичний контент, інтерактивні обговорення та практичні поради ці платформи допомагають учням зануритися у мовне середовище, розвиваючи комунікативні здібності, збагачуючи словниковий запас і вдосконалюючи граматичні навички.

Особлива увага приділена ставленню учнів до запровадження сучасних освітніх інтернет-ресурсів в навчальний процес. При опитуванні ми засвідчили позитивну динаміку та суттєві зміни у їхньому сприйнятті навчального процесу. Проведені спостереження показали, що інтерактивні завдання, які пропонують такі платформи, викликають у школярів значно більший інтерес порівняно з традиційними формами навчання. Це пов'язано з тим, що інтерактивні ресурси створюють більш захопливе та різноманітне середовище для навчання, яке відповідає сучасним потребам та інтересам молодого покоління.

Особливе значення мають індивідуалізовані підходи, які забезпечують інтернет-сервіси. Завдяки можливості адаптації завдань до рівня підготовки та темпу кожного учня, досягається вищий рівень залученості та мотивації. Учні отримують змогу самостійно обирати складність завдань, працювати у зручному для них темпі та отримувати миттєвий зворотний зв'язок, що сприяє формуванню впевненості у власних силах та стимулює подальше прагнення до навчання.

Крім того, результати досліджень виявили підвищення успішності учнів, які активно використовують інтерактивні інтернет-ресурси. За рахунок доступу до різноманітних навчальних матеріалів, відео-лекцій, тестів і симуляцій, учні здатні глибше засвоювати знання, розвивати критичне мислення та знаходити практичне застосування вивченому. Інтерактивні завдання, що поєднують ігрові елементи, значно зменшують рівень стресу під час навчання та сприяють формуванню позитивного ставлення до складних тем.

Не менш важливою є соціальна складова використання таких ресурсів. Учні активно взаємодіють у групових проектах, форумах чи чатах, що сприяє розвитку комунікативних навичок і командної роботи. Це також позитивно впливає на їхню впевненість у спілкуванні та надає можливість отримувати додаткову підтримку від однолітків.

Таким чином, впровадження освітніх інтернет-ресурсів у навчальний процес не лише змінює його структуру, але й робить освіту більш доступною, ефективною та привабливою для сучасних учнів. Це відкриває нові горизонти для їхнього особистісного розвитку та професійного зростання.

Разом із позитивними результатами, дослідження також виявило низку недоліків та труднощів, що виникають у процесі використання цифрових технологій у навчанні. Одним із найбільших викликів є технічні обмеження, які включають нестабільний доступ до інтернету, низьку якість зв'язку або несправність обладнання. Такі проблеми можуть значно ускладнювати процес

навчання та обмежувати ефективність використання інтернет-ресурсів, що, в свою чергу, негативно впливає на якість навчання. Таким чином, для успішної інтеграції цифрових технологій у навчання необхідно комплексно підходити до вирішення наявних проблем, забезпечуючи не лише технічну підтримку, а й навчання педагогів та створення рівних умов для всіх учнів. Це дозволить значно підвищити ефективність використання цифрових інструментів у освітньому процесі.

Результати магістерської роботи підтверджують, що впровадження інтернет-сервісів у навчальний процес української мови в старших класах є перспективним напрямом, що відкриває нові можливості для розвитку освіти в Україні. Завдяки широкому спектру доступних цифрових інструментів і платформ, можна значно вдосконалити процес викладання та навчання, а також наблизити його до потреб та вимог сучасного інформаційного суспільства. Це дозволяє адаптувати традиційні методи навчання до нових реалій, де цифрові технології стають невід'ємною частиною життя та діяльності кожної людини.

При правильній організації впровадження таких ресурсів, можна не лише підвищити ефективність засвоєння учнями матеріалу, але й значно розширити їхній досвід, залучаючи до навчального процесу різноманітні мультимедійні та інтерактивні елементи. Вони дають можливість учням активно працювати з мовним матеріалом, отримувати зворотний зв'язок у реальному часі, а також самостійно визначати свої сильні та слабкі сторони, що суттєво підвищує їхню мотивацію до навчання. Крім того, сучасні цифрові платформи дозволяють учням отримувати доступ до реальних мовних ресурсів — таких як новини, статті, подкасти, відео — що допомагає їм бути в курсі актуальних мовних тенденцій і використовувати мову в її автентичних формах.

Це також сприяє розвитку критичного мислення, оскільки учні мають змогу аналізувати різні мовні явища, працювати з контекстами та оцінювати

коректність використання мови в різних ситуаціях. В результаті, вони формують навички ефективного комунікування, що є необхідними не тільки для успішного навчання, а й для самореалізації в майбутньому.

Впровадження інтернет-сервісів допомагає також підготувати учнів до реального світу, де цифрові технології стають невід'ємною частиною всієї діяльності. Відповідно, на основі використання таких ресурсів, учні розвивають важливі цифрові навички, які знадобляться їм у професійній діяльності. Вони навчаються працювати з онлайн-ресурсами, проводити дослідження, працювати з різними типами інформації та застосовувати їх для вирішення реальних завдань.

Таким чином, правильна організація інтеграції інтернет-сервісів у навчання української мови є важливим кроком до підвищення якості освіти, що враховує потреби та вимоги сучасного суспільства, сприяє розвитку мовних, цифрових та критичних навичок учнів, і готує їх до успішного майбутнього в умовах глобалізованого світу.

Отже, використання цифрових інструментів у сучасній освіті є важливим кроком на шляху до створення інноваційного навчального середовища, яке відповідає викликам ХХІ століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 10 сайтів для вивчення української мови. URL: <https://justsmart.com.ua/uk/blog/10-sajtiv-dlya-vyvchennya-ukrayinskoyi-movy/>
(Дата звернення: 19.05.2024 р.)
2. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2018. 208 с.: іл.
3. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2019. 208 с.: іл.
4. Аман І. Інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ LearningApps. URL: <http://internet-servisi.blogspot.com/p/learning-apps.html> (Дата звернення: 27.05.2024 р.)
5. Балусєва Ю. Історія виникнення мультимедійних засобів навчання та їх упровадження на уроках української мови / Ю. Балусєва // *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. – 2010. – № 22 (209). – Ч. II. – С. 152–157.
6. Бердюк Л. Особливості використання онлайн-інструментів на уроках української мови : індив. творчий проєкт – Чернівці, 2020. С. 4-5
7. Дегтярьова Г. А. Використання інтернет ресурсів як засобу формування мовної культури особистості / Г. А. Дегтярьова Серія: Педагогічні науки. Випуск 13. – Глухів: ГДПУ, 2009. – С. 230-234.
8. Державний стандарт повної загальної середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів від 23.11.2011 № 1392 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 538 від 07.08.2013, № 143 від 26.02.2020).
9. Дудка І. С. Використання мультимедійних технологій у процесі навчання. 2008. № 31. С. 10 - 12.
10. Дунець І. О. Інноваційні технології навчання на уроках української мови та літератури. URL: <https://vseosvita.ua/library/innovatsiini-tekhnohii->

navchannia-na-urokakh-ukrainskoi-movy-ta-literatury-762541.html (Дата звернення: 19.02.2024 р.)

11. Євладенко Г. Використання інформаційних комп'ютерних технологій на уроках української мови та літератури : метод. посіб. - Кривий Ріг, 2022. С. 4-5.

12. Єргіна О. В. Сучасний урок і мультимедійні технології: досвід і перспектива. 2008. № 2. С. 12-14.

13. Заболотний В. В., Заболотний О.В. Українська мова: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2017. 272 с.

14. Завдання за темами з української мови та літератури ЗНО-ОНЛАЙН. URL: <https://zno.osvita.ua/ukrainian/tema.html> (дата звернення: 17.07.2024 р.).

15. Закон України «Про загальну середню освіту» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/651-14> (дата звернення: 10.03.2024 р.).

16. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n1235> (дата звернення: 10.03.2024 р.).

17. Інноваційні технології навчання. URL: <https://ukreligieznastvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/> (Дата звернення: 26.12.2023 р.).

18. Колган Т. В. Мультимедіа на уроках української мови та літератури. URL: http://kolgantv.blogspot.com/2009/11/blog-post_17.html (дата звернення: 11.03.2024 р.).

19. Корисність інтерактивних методів навчання. URL: <http://osvita.ua/school/method/technol/6564/> (дата звернення: 08.03.2024 р.).

20. Лайфхаки з української мови. URL: <https://edera.gitbook.io/laifhaki-z-ukra-ns-ko-movi/> (Дата звернення: 13.12.2023 р.).

21. Лист МОН України від 12.09.2023 № 1/13749-23 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році».

22. Майданчик для перекладів запозичених слів. URL: <https://slovotvir.org.ua/> (Дата звернення: 25.05.2024 р.).

23. Міщенко Т. Використання Інтернет-ресурсів на уроках української мови та літератури. Майстерня слова, Блог Міщенко Тетяни Сергіївни. URL: <https://yltrathiolet.blogspot.com/2016/02/blog-post.html> (Дата звернення: 15.06.2024 р.).

24. Морзе Н. Модуль 3. Інтернет в дидактиці: Навчально-методичні матеріали / Н. В. Морзе -К. Знання, 2007. – 466 с.

25. Навчальні програми для 10-11 класів. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення: 03.11.2023 р.).

26. Національна доктрина розвитку освіти: затвердж. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text> (дата звернення: 09.12.2022 р.).

27. Ніколаєнко С. М. Освіта в інноваційному поступі суспільства (Тези доповіді Міністра освіти і науки України С. М. Ніколаєнка на підсумковій колегії МОН України 17 серпня 2006 року) // Освіта України. 2006. – 14 серпня. – № 60-61 (754).

28. Онлайн-платформа для вивчення української мови Є-мова, Facebook. URL: <https://www.facebook.com/emovaua/> (Дата звернення: 11.06.2024р.)

29. Орфоепічний словник української мови. URL: <https://1673.slovaronline.com> (Дата звернення: 18.05.2024 р.).

30. Освітня платформа Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/> (Дата

звернення: 30.05.2024 р.).

31. Перевірка граматики LanguageTool. URL: <https://languagetool.org/uk>
(Дата звернення: 03.06.2024 р.).

32. Пересунько Т. М. Інноваційні технології навчання у процесі розвитку творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури. URL: <https://studfile.net/preview/9708892/page:8/> (дата звернення: 08.03.2024 р.).

33. Переходь на українську, Facebook. URL: <https://www.facebook.com/perehodnamovu/> (дата звернення: 16.07.2024 р.).

34. Перехресна О. Розвиток творчих здібностей на уроках мови і літератури: зернини педагогічного досвіду / О. Перехресна // Дивослово. – 2003. – №3. – С. 53–55.

35. Пікулицька Л. Використання інтернет-ресурсів для дистанційного навчання у ЗВО: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 2021 р. С. 1 - 4.

36. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ, 2007. 144 с.

37. Пометун О. Інтерактивні методи навчання. *Енциклопедія освіти* / Акад. пед. наук України; гол. ред. В.Г.Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С. 357.

38. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ: Освіта, 2011. 135 с.

39. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України № 1392 від 23.11.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-п#Text> (дата звернення: 15.11.2023 р.).

40. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/84933/> (дата звернення: 08.12.2023 р.).

41. Проект СловОпис. URL: <https://slovopys.kubg.edu.ua/> (Дата звернення: 6.06.2024 р.).
42. Ресурси мережі інтернет як складова дистанційного навчання. ВІСНИК львівської національної академії мистецтв. вип. 24. № 24. С. 103–106. URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/24/14.pdf (Дата звернення: 05.04.2024 р.).
43. Свідлов С. Становище української мови в українському сегменті інтернету. URL: <https://language-policy.info/2015/11/stanovysche-ukrajinskoji-movy-v-ukrajinskomu-interneti/> (Дата звернення: 19.05.2024 р.)
44. Сербин С. Ф. Проблема використання інтерактивних методів у процесі навчання української мови та літератури: теоретичний аспект. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2016. Вип. 1. С. 131–137.
45. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посіб. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
46. Слова, що нас збагачують, Facebook. URL: <https://www.facebook.com/Pravdyvo/> (дата звернення: 17.07.2024 р.).
47. Словник синонімів. URL: <https://synonimy.info/> (Дата звернення: 07.06.2024 р.)
48. Словник.ua. Портал української мови та літератури. URL: <https://slovnyk.ua/> (Дата звернення: 23.12.2023 р.)
49. Сороко Н. В. Дидактичні функції інформаційних і комунікаційних технологій у професійній діяльності вчителі-словесника / Електронне наукове фахове видання. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/admin,+08snvpot.pdf> (Дата звернення: 23.06.2024 р.).
50. Студія онлайн-освіти EdEra. URL: <https://ed-era.com> (Дата звернення: 31.05.2024 р.)

51. Суспільне Новини. Лайфхак українською. Як красиво привітати близьких?, 2017. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MNBtjHsV94Q> (дата звернення: 16.07.2024р.).
52. Тищенко О. Мова інтернет-спілкування: стиль, норма, освіта // Дивослово, 2012, №11, С. 35-39.
53. Устиченко І. Інтернет-ресурси та інформаційно-комунікативні засоби – ефективний інструмент на уроках української мови та літератури під час освітнього процесу./ І.Устиченко // матер. практ. конф. – Запоріжжя, 2021. С. 1-4.
54. Ушмарова В., Бачинська Є. Інноваційні форми підвищення рівня готовності вчителів до роботи зі здібними та обдарованими учнями. *Рідна школа*. 2016. № 4. С. 70–75.
55. Форми слів української мови онлайн. URL: <https://yak-pyshetsya.com/> (Дата звернення: 7.06.2024 р.).
56. Чемеркін С. Українська мова в інтернеті. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MoZn_2011_2_13 (Дата звернення: 19.05.2024 р.).
57. Щербакова О. О. Соціальний інтелект та академічні здібності учнів старшого підліткового віку. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2019. № 3 (3). С. 337–349.
58. Якиманська І.С. Розробка технології особистісно-орієнтованого навчання. 1995. № 2. С.31-34.

Виконала магістрантка
2 курсу МФіл-62у групи
04 грудня 2024р.

підпис

Анна ПОЧИНОК
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Робота допущена до захисту:
завідувач кафедри
к.філол.н., доцент

підпис

Валентина КРИЩУК
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Декан факультету

підпис

Ірина ДАРМАНСЬКА
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)